

Projekt

**UCHWAŁA NR XLVII/.../23
RADY MIEJSKIEJ W DROHICZYNIE**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Drohiczyn na lata 2024 - 2032**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688) oraz art. 17 ust.1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 535, 1693, 1938), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 - 2032, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady

**mgr
inż. Marian Rogowiec**

Załącznik do uchwały Nr XLVII/.../23
Rady Miejskiej w Drohiczynie
z dnia 28 grudnia 2023 r.

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drohiczyn
na lata 2024-2032**

Drohiczyn, 2023 r.

Spis treści

Wstęp	3
ROZDZIAŁ I	
MERYTORYCZNE OPRACOWANIE	
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1.1. Podstawa prawna Strategii	4
1.1.1. Dokumenty krajowe	4
1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne	5
ROZDZIAŁ II	
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	6
2.1. Charakterystyka Gminy	6
2.1.1. Położenie geograficzne i komunikacyjne	6
2.1.2. Struktura demograficzna	8
2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie	8
2.1.4. Infrastruktura społeczna	9
2.1.5. Oświata	10
2.1.6. Opieka zdrowotna	11
2.1.7. Kultura i sport	12
2.1.8 Pomoc społeczna	17
2.1.9 Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe	21
2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	23
2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MGOPS	24
2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Drohiczyn. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	29
2.2.2.1. Ubóstwo	31
2.2.2.2. Bezrobocie	32
2.2.2.3. Niepełnosprawność	34
2.2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba	36
2.2.2.5. Bezradność opiekuńczo- wychowawcza	37
2.2.2.6. Uzależnienia	40

2.2.2.7. Przemoc domowa	43
2.2.2.8. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	47
2.2.2.9. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne	48
2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Drohiczyn	50
2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Drohiczyn w opinii dorosłych mieszkańców	50
2.3.2. Zjawisko przemocy domowej w subiektywnej opinii mieszkańców	52
2.3.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych pracowników ośrodka pomocy społecznej w gminie Drohiczyn	53
2.3.4. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży na terenie gminy	55
2.4. Podsumowanie części diagnostycznej	61
2.4.1. Analiza SWOT	61
ROZDZIAŁ III	
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DROHICZYN NA LATA 2024-2032	66
3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	66
3.2. Realizacja strategii	69
3.2.1. Cele i kierunki działań	69
3.2.2. Monitoring i ewaluacja	80
3.2.3. Źródła finansowania	82

Wstęp

Politykę społeczną najczęściej definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹⁾. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa - utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Jest to dokument określający najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazujący priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji. Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana dla gminy Drohiczyn na lata 2023-2032.

¹⁾ K. Loranty, Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2004, s. 98.

Rozdział 1.

MERYTORYCZNE OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Postawa prawna Strategii

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn na lata 2024-2032 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

1.1.1. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn na lata 2024-2032 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030.

1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn na lata 2024-2032 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie siemiatyckim na lata 2021 - 2030,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Drohiczyn na lata 2023-2026,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Rozdział 2.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1. Położenie geograficzne i komunikacyjne

Gmina Drohiczyn położona jest w południowej części województwa podlaskiego, w południowo – zachodniej części powiatu siemiatyckiego. Sąsiaduje z gminami Perlejewo i Grodzisk (od strony północnej), Siemiatycze (od strony wschodniej) oraz gminami województwa mazowieckiego zlokalizowanymi na drugim brzegu rzeki Bug - Platerów i Korczew (od strony południowej), a także Repki i Jabłonna Lacka (od strony zachodniej).

Gmina Drohiczyn jest gminą miejsko-wiejską na terenie powiatu siemiatyckiego. Powierzchnia gminy wynosi 208 km², co stanowi 14,26 % powierzchni powiatu. Na terenie gminy rozmieszczonych jest 41 miejscowości (37 sołectw): Arbasy (Duże, Arbasy Małe) Bryki, Bujaki, Bużyski, Chechłowo, Chrołowice, Chutkowice, Klepacze, Kłyżówka, Koczery, Lisowo, Lisowo-Janówek, Łopusze, Milewo, Miłkowice-Janki, Miłkowice-Maćki, Miłkowice-Paszki, Miłkowice-Stawki, Minczewo, Narojki, Obniże, Ostrożany, Przesieka, Putkowice Nagórne, Rotki, Runice, Sady, Siekierki, Sieniewice, Skierwiny, Smarklice, Smorczewo, Sytki, Śledzianów, Tonkiele, Wierzchuca Nadbużna, Wierzchuca Nagórna, Wólka Zamkowa, Zajęczniki oraz miasto Drohiczyn.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 637 Warszawa - Siemiatycze i dalej jako wojewódzka do granicy państwa (Tokary). Gmina obecnie posiada łącznie (bez miasta) 103,04 km dróg, z czego 61,17 km to drogi asfaltowe, 27,33 km dróg żwirowych oraz 14,54 km dróg gruntowych. Ogólna długość ulic na terenie miasta to 15,24 km, w tym dróg żwirowych 3,31 km, dróg bitumicznych 8,75 km, kostki brukowej 2,36 km oraz drogi gruntowe 0,92 km.

Podróżujących, niezmotoryzowanych mieszkańców gminy obsługuje PKS NOVA oddział Siemiatycze, zabezpieczając potrzeby w minimalnym zakresie. Autobusy szkolne i PKS dowożą codziennie ok.175 dzieci do punktów przedszkolnych, szkół podstawowych i liceum. Gmina nie posiada dostępu do linii kolejowej.

Położenie gminy przedstawia się korzystnie na trasie drogi krajowej, co stanowi niewątpliwy atut do wykorzystania przez samorząd oraz sprzyja zaspokajaniu podstawowych potrzeb społeczności gminy. Ułatwia edukację szczebla ponadpodstawowego młodzieży, zapewnia rodzinom dostęp do medycznej opieki specjalistycznej, a także pomaga w załatwianiu spraw urzędowych w powiecie. Taka odległość stanowi niestety utrudnienie w rozwoju zainteresowań, spędzaniu czasu wolnego, dostępu do kultury i innych wyższych potrzeb samorozwoju człowieka.

Siedzibą Urzędu Miejskiego i głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym jest miejscowość Drohiczyń.

Rycina 1. Mapa gminy Drohiczyń²⁾

2.1.2. Struktura demograficzna³⁾

Gmina Drohiczyń liczy 6 139 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. 58,9% mieszkańców gminy Drohiczyń jest w wieku produkcyjnym (w tym 45,2% kobiet i 54,8% mężczyzn), 16,5% w wieku przedprodukcyjnym (w tym 49,6% kobiet i 50,4% mężczyzn), a 24,6%

²⁾ Źródło: www.drohiczyn.pl

³⁾ Źródło: Dane otrzymane od Gminy, stan na dzień 31.12.2022 r.

mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (w tym 63,6% kobiet i 36,4% mężczyzn).

43,5% mieszkańców gminy jest w związku małżeńskim, a pozostali stanu wolnego: 35,7% - kawaler lub panna, 9,9% - wdowiec lub wdowa, a 5,1% - po rozwodzie.

Mieszkańcy gminy Drohiczyn zawarli w 2022 roku 50 małżeństw. Dla porównania w 2021 roku mieszkańcy zawarli 45 małżeństw, a w 2020 roku - 44. W 2022 roku w gminie Drohiczyn zamieszkiwało 312 rozwiedzionych osób (2021 - 316, 2020 - 328).

W 2022 roku w gminie Drohiczyn urodziło się 45 dzieci, w tym 44,4% dziewczynek i 55,6% chłopców. Dla porównania w 2021 roku urodziło się 34 dzieci (58,8% dziewczynek i 41,2% chłopców), a w 2020 roku - 51 dzieci (45,1% dziewczynek i 54,9% chłopców).

W 2022 roku w gminie Drohiczyn odnotowano 94 zgony, w tym 50% kobiet i 50% mężczyzn. Dla porównania w latach poprzednich zmarło: w 2021 roku - 105 osób (36,2% kobiet i 63,8% mężczyzn), a w 2020 roku - 103 osoby (42,7% kobiet i 57,3% mężczyzn).

2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie

Problem bezrobocia w gminie Drohiczyn w ostatnich trzech latach spada. W 2020 roku w gminie było zarejestrowanych ogółem 132 osoby bezrobotne (w tym 71 kobiet i 61 mężczyzn). W 2021 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych nieznacznie spadła (ogółem 120 osób, w tym 58 kobiet i 62 mężczyzn). W 2020 roku również odnotowano spadek liczby bezrobotnych względem lat poprzednich - ogółem 106 osób, w tym 57 kobiet i 49 mężczyzn. Największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale pozostające bez pracy: 2020 - 81 osób, 2021 - 76 osób, 2022 - 67 osób. Znaczną część zarejestrowanych osób bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia oraz osoby młode do 25 roku życia.

Osoby bezrobotne z terenu gminy Drohiczyn mogą uzyskać pomoc w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Drohiczynie oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemiatyczach.

Tabela 1. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Drohiczyn w latach 2020-2022⁴⁾.

	2020	2021	2022
Ogółem	132	120	106
Kobiety	71	58	57
Mężczyźni	61	62	49
do 25 roku życia	61	62	49

⁴⁾ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

do 30 roku życia	61	62	49
powyżej 50 roku życia	32	27	27
długotrwale bezrobotni	81	76	67

2.1.4. Infrastruktura społeczna

W 2019 roku liczba mieszkań komunalnych i socjalnych będących w zasobach gminy wynosiła 18, w 2020 roku - 18, natomiast w 2021 roku - 17. W 2019 roku na mieszkania komunalne i socjalne oczekiwały 2 osoby, w 2020 roku - również 2 osoby, natomiast w 2021 roku - 3 osoby.

Tabela 2. Komunalne zasoby mieszkaniowe w gminie Drohiczyn w latach 2019-2021⁵⁾.

	2019	2020	2021
Liczba mieszkań ogółem, w tym:	18	18	17
●Liczba mieszkań komunalnych	18	18	17
●Liczba lokali socjalnych	18	18	17
Liczba oczekujących na mieszkanie komunalne	2	2	3
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	2	2	3

W gminie Drohiczyn w latach 2020-2022 funkcjonowało jedno miejsce spotkań dla seniorów. Gmina nie dysponowała w latach 2020-2022 ośrodkami dla cudzoziemców ani hospicjum.

Tabela 3. Zasoby infrastruktury społecznej w gminie Drohiczyn w latach 2020-2022⁶⁾.

	2020	2021	2022
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	1	1	1
Liczba hospicjów	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	0	0	0

2.1.5. Oświata

Placówki oświatowe w gminie Drohiczyn zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość kształcenia na różnych etapach rozwoju. W gminie funkcjonują 4 szkoły podstawowe (w Ostrożanach, Miłkowicach Jankach, Drohiczynie oraz filia w Śledzianowie), Liceum Ogólnokształcące w Drohiczynie oraz Zespół Szkół Zawodowych w Ostrożanach.

W roku szkolnym 2021/2022 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się 542 dzieci, w Liceum Ogólnokształcącym - 99 uczniów, natomiast w Zespole Szkół Zawodowych - 194 uczniów⁷⁾.

⁵⁾ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

⁶⁾ Źródło: Dane otrzymane od Gminy, stan na dzień 31.12.2022 r.

W 2022 roku na terenie gminy funkcjonowało 6 oddziałów przedszkolnych, do których uczęszczało łącznie 131 dzieci⁸⁾ oraz żłobek "Bajkowa Kraina". Żłobek dysponuje 16 miejscami dla dzieci w wieku od 14 miesięcy do 3 lat.

Na terenie gminy działa także Szkoła Wyższa - Wyższe Seminarium Duchowne w Drohiczynie oraz placówka niepubliczna, specjalizująca się w edukacji domowej „Szkoła Benedykta”, której organem prowadzącym jest spółka Orły z Podlasia.

Na rzecz dzieci i młodzieży realizowane są różnorodne koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe oraz programy, m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia rozwijające z języka obcego, koła artystyczne, informatyczne, szachowe, sportowe, plastyczne, przyrodnicze, czytelnicze i wiele innych. Obok działalności podstawowej szkoły organizują różnego rodzaju konkursy i wystawy, a także inspirujące spotkania z ciekawymi ludźmi. Upowszechnianiem sportu zajmują się świetlice wiejskie oraz kluby sportowe.

Szkoły zapewniają uczniom i rodzicom wsparcie w zakresie doradztwa psychologiczno – pedagogicznego, szkoleń i konsultacji, dostosowania programów nauczania do potrzeb i możliwości ucznia. Organizowane są spotkania, rozmowy, pogadanki ze specjalistami oraz warsztaty. Świadczona jest pomoc stypendialna i wyprawka szkolna dla uczniów klas I – III, pomoc rzeczowa, a także dożywianie dzieci.

Szkoły prowadzą działania w obszarze wspierania rodziny m.in. poprzez pedagogizację rodziców (spotkania ze specjalistami, Policją), udział w świętach i uroczystościach szkolnych (choinka noworoczna, Dzień Matki, Dzień Dziecka, festyn rodzinny, imprezy czytelnicze), wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, udzielanie pomocy w trudnych sytuacjach oraz budowanie klimatu wzajemnej otwartości i życzliwości. W każdej szkole działają Rady Rodziców wspierając nauczycieli i pedagogów w procesie edukacji dzieci i młodzieży w gminie.

Na terenie gminy funkcjonują świetlice przy szkołach: świetlica szkolna przy Zespole Szkół w Drohiczynie oraz filii w Śledzianowie, przy Szkole Podstawowej w Ostrożanach oraz przy Szkole Podstawowe Miłkowice Janki.

Obsługę jednostek oświatowych prowadzonych przez Gminę prowadzi Biuro Obsługi Szkół w Drohiczynie, którego ogólny zakres prowadzonych działań obejmuje obszar finansowy, rachunkowy, prawny i administracyjno-organizacyjny.

2.1.6. Opieka zdrowotna

⁷⁾ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

⁸⁾ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ochronę zdrowia mieszkańców gminy zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Drohiczynie i w Ostrożanach oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach. Ponadto w gminie funkcjonują 3 placówki apteczne.

2.1.7. Kultura i sport

Głównym inicjatorem wydarzeń kulturalnych W gminie Drohiczyn jest Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Drohiczynie organizujący wiele różnorodnych wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym dla wszystkich mieszkańców gminy, wykorzystując przy tym rozwiniętą infrastrukturę sportową i rekreacyjną w mieście Drohiczyn oraz na terenach wiejskich.

Ośrodek Kultury dysponuje m.in. salą widowiskowo-kinową oraz muzeum kajakarstwa i starych motocykli. Prowadzi wielokierunkową działalność skierowaną do dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Stałymi formami działalności Ośrodka Kultury są m.in.: koło plastyczne, teatralne i muzyczne, Chór Seniora „Jesień” oraz Klub Tańców Polskich „Kajka”. Poza stałymi formami działalności Ośrodek Kultury organizuje różnego rodzaju imprezy kulturalno-rozrywkowe i sportowo-rekreacyjne takie jak m.in. Nadbużańska Noc Świętojańska, Rajd konny i Rajd rowerowy, Noc Muzeów, Festyn Rodzinny, Akcja LATO – w mieście i sołectwach, Plaża Party, Maratony Kresowe, Dni Drohiczyna, Dni Bugu, Drohiczyńska Parada Motocykli, Dożynki Gminne, Święto pieczonego ziemniaka, Festyn z koniem za Pan – brat, Turniej Tańców Polskich, wspólne śpiewanie kolęd i pieśni patriotycznych, koncerty muzyczne, sztuki teatralne, zajęcia dla dzieci i młodzieży podczas ferii i wakacji, bale karnawałowe, konkursy recytatorskie i plastyczne, kiermasz i warsztaty.

Na terenie gminy Drohiczyn funkcjonuje Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna im. Klementyny Sołonowicz-Olbrychskiej w Drohiczynie. Księgozbiór biblioteki liczy ponad 46 626 tys. woluminów i jest to drugi co do wielkości księgozbiór w powiecie. W bibliotece oprócz księgozbioru i czasopism znajduje się profesjonalny sprzęt komputerowy z bezpłatnym dostępem do internetu, z którego mogą korzystać zainteresowani czytelnicy. Główne cele jej funkcjonowania to przede wszystkim zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, wspomaganie systemu edukacji i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy i informacji, a także współpraca i pomoc placówkom upowszechniania kultury, w przygotowaniu i realizacji przedsięwzięć związanych z zaspokajaniem oświatowych i kulturowych potrzeb społeczeństwa. Biblioteka promuje czytanie książek m.in. poprzez organizację spotkań autorskich, konkursów, pogadanek, dyskusji nad książką, lekcji bibliotecznych oraz wystawki, gazetki i plakaty.

Na terenie Gminy funkcjonuje także świetlica środowiskowa w Drohiczynie. Świetlica środowiskowa w Drohiczynie jest placówką wsparcia dziennego,

prowadzoną w celu wsparcia rodziny w opiece i wychowaniu dziecka. Zadaniem placówki jest:

1. Współpraca z rodziną w wykonywaniu przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez objęcie dziecka działaniami: wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi,
2. Organizowanie dzieciom i młodzieży opieki i wychowania,
3. Udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych - rodzinnych, szkolnych, rówieśniczych i osobistych,
4. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, poprzez: pracę wychowawczą nad prawidłowym rozwojem osobowości i kształtowaniem umiejętności społecznych, niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, rozwijanie i pogłębianie zainteresowań i indywidualnych uzdolnień, rozwijanie aktywności twórczej dziecka, stwarzanie dzieciom możliwości wszechstronnego rozwoju i wdrażanie do prawidłowego pełnienia ról społecznych,
5. Korygowanie zaburzeń zachowania, wyrównywanie deficytów rozwojowych, łagodzenie niedostatków wychowawczych,
6. Zapobieganie zachowaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwym dla zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień i zagrożeń cywilizacyjnych,
7. Prowadzenie rehabilitacji: rozwojowej, ruchowej i społecznej,
8. Organizowanie pomocy w nauce, przyzwyczajanie do samodzielnej pracy umysłowej oraz poszerzanie wiedzy ogólnej,
9. Organizowanie czasu wolnego, w tym organizowanie zabaw i zajęć sportowych,
10. Rozwijanie samodzielności i społecznej aktywności.

Świetlica obejmuje opieką i wsparciem grupę trzydziestu dzieci z terenu miasta i gminy Drohiczyn. Działa w godzinach popołudniowych: od 12³⁰ do 16³⁰. W placówce realizowane są zajęcia wg. stałego harmonogramu zajęć zaczynając od odrabiania lekcji i pomocy w nauce, poprzez zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania i umiejętności. Duży nacisk położono na zajęcia profilaktyczne i wychowawcze.

W Drohiczynie działa Dzienny Ośrodek Wsparcia - Klub Seniora. Celem głównym Klubu Seniora jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie społeczne osób starszych do społeczności lokalnej oraz organizacja wspólnego spędzania czasu wolnego przez seniorów. Klub oferuje Seniorom m.in. organizację czasu wolnego, możliwość rozwoju pasji zainteresowań, zajęcia edukacyjne i aktywizacyjne, spotkania integracyjne. Zajęcia organizowane są w formie: warsztatów tematycznych, spotkań ogólnych (m.in. prelekcji,

odczytów, wycieczek, wizyt studyjnych, imprez okolicznościowych, spotkań integracyjnych, udziału w ogólnodostępnych lub dedykowanych imprezach artystycznych, kulturalnych i sportowych, itd.) oraz innych form rozwoju, rekreacji i wypoczynku. W Klubie Seniora realizowane są zajęcia o różnorodnej tematyce, dostosowane do zainteresowań i możliwości uczestników, takie jak: zajęcia kulinarne, warsztaty muzyczno-śpiewacze, warsztaty plastyczne i rękodzieła, warsztaty cukiernicze, zajęcia ruchowe, organizacja wydarzeń kulturalnych, wycieczki edukacyjno – poznawcze oraz spotkania integracyjne.

Oferta Klubu Seniora obejmuje: usługi o charakterze bytowym (miejsce pobytu przystosowane do bezpiecznego i aktywnego spędzania czasu oraz stały dostęp do gorących i zimnych napojów) oraz usługi wspomagające (organizacja czasu wolnego, stworzenie warunków do rozwoju samorządności uczestników Klubu, stworzenie warunków do samopomocy, umożliwienie udziału w różnych formach zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych, zaspokojenie potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich, kształtowanie postawy prozdrowotnej, stworzenie warunków do rozwoju integracji pomiędzy seniorami, a środowiskiem lokalnym oraz do wolontariatu międzypokoleniowego) W klubie zatrudniony jest opiekun Klubu Seniora.

W Drohiczynie powstał Nadbużański Ośrodek Promocji Produktu Lokalnego „Zagubek”, gdzie znajdują się atrakcje zarówno dla turystów jak i mieszkańców. Na bazarze można kupić wyroby lokalnych producentów, uzyskać informacje o lokalizacji lokalnych firm, powstał pokój zagadek „Królewska sala jadalna. Drohiczyńskie przysmaki” z zagadkami dotyczącymi lokalnych produktów, wystawa etnograficzna, sala szkoleniowa i kuchenna. W obiekcie znajduje się też sala Lucjana Boruty, nieżyjącego twórcy z Drohiczyna – rzeźbiarza i poety. Obiekt zbudowany w stylu dworku szlacheckiego dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w jego otoczeniu w wyniku realizacji kolejnego projektu zakładane są ogrody, w których uprawiane będą kwiaty, zioła i warzywa charakterystyczne dla terenów nadbużańskich i dawnych podlaskich ogródków. Będzie to około 90 gatunków roślin. Także nad samym Bugiem powstaną łąki z typową nadbużańską roślinnością.

Ośrodek Promocji Produktu Lokalnego powstał na bazie projektu z PROW (Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich), zadanie to zrealizował samorząd Drohiczyna, przy współpracy z ośrodkiem kultury, Lokalną Grupą Działania „Tygiel Doliny Bugu” i Lokalną Organizacją Turystyczną „LOT nad Bugiem”. Podczas otwarcia „Zagubka” odbyła się prezentacja podlaskich produktów zarejestrowanych w 2021 r. na Liście Produktów Tradycyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W Drohiczynie działa również Strefa Odkrywania Wyobraźni i Aktywności – SOWA, gdzie znajduje się przestrzeń wystawowa z eksponatami oraz Majsternia. SOWA to miejsce umożliwiające samodzielne doświadczanie, eksperymentowanie

i poznawanie praw fizyki, matematyki, techniki, geografii czy anatomii. Jest to miejsce gdzie pobudzana jest kreatywność, rozwijane poczucie sprawczości oraz promowany styl uczenia się poprzez aktywności i doświadczenia. Przestrzeń wystawowa z eksponatami składa się z 18 interaktywnych eksponatów, gdzie każdy może poznać i doświadczyć praw fizyki oraz elementy biologii i geografii. Dla zwiedzających dostępne jest: „Słyszenie kośćmi”, „Rysowanie w lustrze”, „Obrotowe lustro”, „Idealna asymetria”, „Wyścigi walców”, „Obrotowy stolik”, „Mistrzowie szybkiego zapamiętywania”, „Człowiek układanka”, „Rowerowe przekręty”, „Krocząca sprężyna”, „Puzzle matematyczne”, „Powietrzna armata”, „Usyp mapę”, „Film animowany”, „Wiszące piłki”, „Kamera termowizyjna”, „Zbliżenie na cień”, oraz „Znikokot”. Natomiast Majsternia to miejsce gdzie można rozwijać logiczne myślenie, zdolności sprawcze, pobudzać wyobraźnię i uczyć się jak zastosować naukę w praktyce. Do wyboru jest 11 zestawów: „Niesamowita Maszyna XXL”, „Rower linowy”, „Dmuchała”, „Poduszkowiec”, „Cienie”, „Katapult”, „Most”, „Wieża”, „Równowaga”, „Zamek” i „Samolot”.

Przy ul. Mikołaja Kopernika działa Ośrodek Edukacji Ekologicznej "Puszczyk". Ośrodek dysponuje urządzeniami multimedialnymi, makietami, wystawami i kąciem dla maluchów. Przy obiekcie rozpoczyna się blisko siedmiokilometrowa ścieżka edukacyjna. Prowadzi przez miasto, później przez park edukacyjny i dalej nad rzekę Bug, do wyspy, na której są siedliska rybitw. "Puszczyk" podlega pod Miejsko Gminny Ośrodek Kultury. Zmodernizowano go i doposażono w ramach zadania "Ochrona Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020".

Bardzo ważną rolę w gminie odgrywa Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania „Tygiel Doliny Bugu”. Celem działalności Stowarzyszenia jest m.in. działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju zwłaszcza obszarów wiejskich, aktywizowanie i integracja społeczna ludności wiejskiej, promocja obszarów wiejskich, opracowanie i realizacja lokalnej strategii rozwoju, podtrzymywanie tradycji i tożsamości kulturowej obszaru działania, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i potencjału sektora pozarządowego, wspomaganie rozwoju turystyki, rekreacji, kultury fizycznej, sportu na obszarze działania, w tym dla dzieci i młodzieży, wspieranie działalności wspomagających rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem, promocja i ochrona zdrowia, promowanie produktów lokalnych, upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz zasady równych praw kobiet i mężczyzn, działanie na rzecz osób niepełnosprawnych, wspieranie edukacji ekologicznej, aktywności proekologicznej mieszkańców, promocja działań partnerskich w ramach współpracy trójsektorowej (samorządy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy), prowadzenie działalności naukowej, badawczej i rozwojowej,

upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych na terenie „Lokalnej Grupy Działania – Tygiel Doliny Bugu”. Realizując cele statutowe Stowarzyszenie opiera się na społecznej pracy członków i zatrudnionych pracowników.

Infrastrukturę sportową na terenie gminy tworzą obiekty rekreacyjno - sportowe takie jak hala sportowa, siłownia, sala gimnastyczna oraz 12 boisk – głównie przyszkolnych. Działalność prowadzą uczniowskie kluby szkolne, koło wędkarskie „Boleń”, koło łowieckie „Cyranka” oraz wiejskie drużyny piłkarskie.

2.1.8 Pomoc społeczna

W gminie Drohiczyń w zakresie pomocy społecznej działa Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Drohiczyń. Celami pomocy społecznej realizowanym przez Ośrodek są umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, a także wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ośrodek prowadzi Punkt Wydawania Posiłków, Zespół interdyscyplinarny, Świetlicę Środowiskową i Klub Seniora.

Pomoc społeczna w szczególności polega na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy socjalnej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, a także rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne gminy, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Do zadań własnych MGOPS o charakterze obowiązkowym należą:

➤ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

➤ sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,

➤ udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,

➤ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywanie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych MGOPS należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,

➤ przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,

➤ prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,

➤ podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych,

➤ współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

W zakresie zadań zleconych z ramienia administracji rządowej, MGOPS może realizować następujące zadania:

➤ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

➤ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiołową lub ekologiczną,

➤ prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

➤ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,

➤ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,

➤ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

➤ wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Organizując pomoc społeczną, Ośrodek współpracuje w tym zakresie z Sądem Rejonowym w Siemiatyczach, Prokuraturą Rejonową, kuratorami zawodowymi i społecznymi, komornikami sądowymi z terenu całego kraju, Domami Pomocy Społecznej województwa podlaskiego i województw ościennych, Powiatowym Urzędem Pracy w Siemiatyczach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, parafiami Rzymsko-Katolickimi, Prawosławnymi, Komendantem Policji w Drohiczyń, Szkołami podstawowymi oraz Zespołem Szkół z terenu gminy, z przedstawicielami stowarzyszeń

ochotniczych straży pożarnych, z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami, a także z radnymi i sołtysami z terenu gminy oraz organizacjami pozarządowymi na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i odrębnych przepisach, w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Na terenie gminy zamieszkuje znaczna liczba osób wymagających wsparcia z zakresu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Występujące schorzenia i niepełnosprawność oraz zaburzenia, powodują, iż osoby wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Odpowiedzią na potrzeby środowiska lokalnego – osób chorych, z niepełnosprawnością i zaburzonych psychicznie z terenu Gminy Drohiczyn jest utworzenie w 2016 roku Środowiskowego Domu Samopomocy w Putkowicach Nadolnych. Jest to ośrodek wsparcia typu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w powrocie do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, a w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ – 16⁰⁰, przeznaczony jest dla 30 osób i świadczy swoje usługi dla osób przewlekłe psychicznie chorych, dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, oraz dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, którzy zamieszkują teren gminy Drohiczyn.

W sąsiedztwie tej placówki powstanie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne. Ośrodek przeznaczony jest dla 21 osób, w tym dwóch osób na pobyt całodobowy i 19 na pobyt dzienny. Gmina na ten cel pozyskała 2 miliony 400 tysięcy złotych z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Nowa placówka w Putkowicach Nadolnych ma pełnić dwie funkcje. Będzie miejscem dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych, znajdą się tam mieszkania, w których osoby niepełnosprawne będą mogły prowadzić samodzielne życie. Centrum Opiekuńczo Mieszkalne w Putkowicach Nadolnych przeznaczone jest dla dorosłych osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren gminy Drohiczyn ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o których mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Centrum przeznaczone jest dla 21 osób w tym: 19 miejsc dla mieszkańców korzystających z zakresu usług pobytu dziennego od poniedziałku do piątku, przez 8 godzin dziennie oraz 2 miejsca dla mieszkańców korzystających z zakresu usług pobytu całodobowego od poniedziałku do niedzieli.

Do zadań Centrum należy umożliwienie warunków do należytego/samodzielnego i godnego funkcjonowania oraz zapewnienie mieszkańcom opieki oraz pomocy adekwatnej do ich wieku i stanu zdrowia,

zapewnienie wyżywienia, zapewnienie spokoju, bezpieczeństwa i komfortu w czasie pobytu, włączenie mieszkańców do życia społeczności lokalnych, zapewnienie możliwości pielęgnowania relacji z innymi mieszkańcami, rodziną i przyjaciółmi, zapewnienie możliwości prowadzenia normalnego codziennego życia, przygotowania posiłków i rozwoju zainteresowań, a także zapewnienie mieszkańcom różnorodnych form wsparcia.

Centrum współpracuje z osobami fizycznymi, prawnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy Społecznej, organizacjami pozarządowymi zapewniając jednocześnie integrację ze środowiskiem lokalnym.

2.1.9 Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Nad bezpieczeństwem mieszkańców oraz utrzymaniem porządku publicznego czuwają funkcjonariusze Posterunku Policji w Drohiczynie.

W latach 2020-2022 w gminie Drohiczyn najczęściej dochodziło do kradzieży z włamaniem oraz kradzieży i uszkodzenia mienia.

Tabela 4. Przestępstwa na terenie gminy.

	2020	2021	2022
Kradzież z włamaniem	3	7	3
Pobicie	0	0	0
Uszkodzenie mienia	3	0	0
Kradzież mienia	7	9	0
Inne	7	5	8

W gminie Drohiczyn w latach 2020-2022 funkcjonariusze policji interweniowali w sytuacjach prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. W 2020 roku takich interwencji było 12, w 2021 - 6, natomiast w 2022 roku - 14. Funkcjonariusze policji zatrzymywali także pojazdy prowadzone na terenie gminy po drodze publicznej po użyciu alkoholu. W 2020 roku takich interwencji odnotowano 3, natomiast w 2021 - 1. Na terenie gminy Drohiczyn w 2022 roku odnotowano 15 osób podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem i narkotykami. Dla porównania w 2020 roku takich osób było 12, natomiast w 2021 roku - 8.

Tabela 5. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.

	2020	2021	2022
Interwencje związane z nadużywaniem alkoholu	4	1	4
Liczba osób podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem i narkotykami	12	8	15
Prowadzenie pojazdów po drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	12	6	14

Prowadzenie pojazdów po drodze publicznej po użyciu alkoholu	3	1	0
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	2	7	1
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0

W zakresie ochrony przeciwpożarowej w gminie funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna w Drohiczynie oraz w poszczególnych sołectwach. Głównym celem straży pożarnej jest gaszenie pożarów i zwalczanie innych klęsk żywiołowych oraz ratowanie ludzi i sprzętu w wypadkach drogowych. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Drohiczynie opiera się w całości na społecznej działalności swoich członków, poza zatrudnionymi przez Urząd Miejski w Drohiczynie kierowcami-mechanikami, których obowiązkiem jest utrzymanie w gotowości bojowej pojazdów i sprzętu. Począwszy od prac gospodarczo-porządkowych, poprzez działalność sportowo-pożarniczą, pracę z młodzieżowymi drużynami pożarniczymi, uczestnictwo w uroczystościach, aż do działalności ratowniczej całokształt działań bazuje na społecznym zaangażowaniu członków jednostki.

OSP dysponuje ograniczonymi uprawnieniami, dlatego też w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu ludzkiemu, podejmuje współpracę z przedstawicielami Policji. Realizując swoje zadania działa samodzielnie bądź wspólnie z przedstawicielami innych organów, w tym z jednostkami ratownictwa medycznego.

2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest ważnym instrumentem polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej zostały określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z jej zapisami, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona pomiędzy organy administracji publicznej. Strategiczne zadania związane z realizacją polityki społecznej wykonuje samorząd województwa. Za realizację zadań o charakterze specjalistycznym odpowiada samorząd powiatowy. Z kolei gmina jest odpowiedzialna za tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczową, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Drohiczyn zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,

2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. (uchylony),
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MGOPS

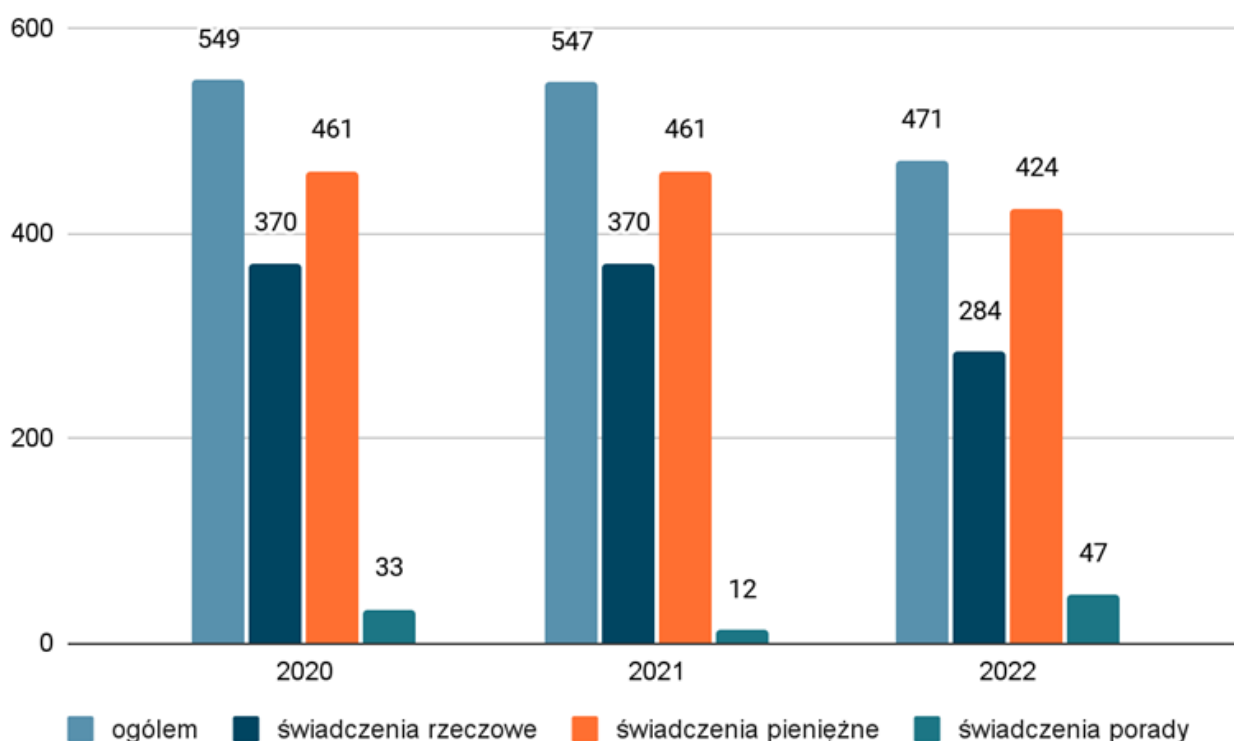
Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Drohiczyń świadczane są przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczyń. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawa o Karcie Dużej Rodziny. Zadaniem ośrodka jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2022 roku Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczyń objął wsparciem 231 rodzin. W 2021 roku z pomocy ośrodka pomocy społecznej skorzystało 253 rodziny, a w 2020 roku - 252 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć nieznaczny spadek liczby rodzin zgłaszających się po pomoc społeczną, niemniej jednak nadal utrzymuje się ona na dość wysokim poziomie.

Tabela 6. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2020	2021	2022
Liczba rodzin ogółem	252	253	231

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił łącznie 471 świadczeń, z czego zdecydowaną większość stanowiły świadczenia pieniężne (424). Udzielono także 284 świadczenia niepieniężne (rzeczowe) oraz 47 świadczeń porady. W latach 2020-2022 liczba udzielanych przez MGOPS świadczeń uległa nieznacznemu zmniejszeniu. Dotyczy to zarówno świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych.

Wykres 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS⁹⁾.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez gminę ustala się prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczenia pieniężne mogą polegać m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków. Pierwszy rodzaj zasiłków stanowią zasiłki stałe, polegające na udzielaniu pomocy dla osób niezdolnych do pracy ze względu na niepełnosprawność lub wiek, którymi objęto w 2022 roku 23 osoby. Druga grupa zasiłków to zasiłki celowe, przyznawane w celu zaspokojenia konkretnej potrzeby bytowej. W 2022 roku wypłacono je 153 osobom. Trzecia kategoria zasiłków dotyczy zasiłków okresowych, wypłacanych np. z uwagi na bezrobocie. W ubiegłym roku przyznano je 87 rodzinom.

⁹⁾ Wykres przedstawia dane dot. liczby rodzin, którym udzielono pomocy.

Tabela 7. Wyplata świadczeń pieniężnych w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Zasiłki stałe	24 osoby	25 osób	23 osoby
Zasiłki celowe	163 osoby	162 osoby	153 osoby
Zasiłki okresowe	106 rodzin	104 rodziny	87 rodzin

Świadczenia niepieniężne wykonuje się m.in. poprzez pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne, zorganizowanie pogrzebu, zapewnienie posiłku, pomoc w formie schronienia i niezbędnego ubrania, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej.

Praca socjalna pełni najistotniejszą rolę wśród usług świadczonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie. Ma ona na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. Praca socjalna obejmuje poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych trudnych spraw życiowych. Jest ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne. Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Umowa ta jest spisywana w celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej osoby zwracającej się o pomoc. Dane szczegółowe na temat liczby rodzin objętych pracą socjalną w gminie w latach 2020-2022 przedstawia tabela nr 8.

Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2020-2022 najpierw spadła w 2021 roku o 28 w stosunku do roku poprzedniego, a następnie w 2022 roku wzrosła o 22 w porównaniu z rokiem 2021. Analizując dane z tabeli można zauważyć, że liczba zawieranych kontraktów socjalnych w ostatnich trzech latach spada. W 2020 roku zawarto 30 kontraktów socjalnych, natomiast w 2021 i 2022 roku nie zawarto żadnego.

Tabela 8. Rodziny objęte pracą socjalną w gminie w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	201	173	195
Liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	461	389	405
Liczba kontraktów socjalnych	30	0	0

Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi	30	0	0
---	----	---	---

W gminie Drohiczyn w 2022 roku udzielono pomocy rzeczowej dla 284 osób. Liczba ta stanowi spadek w stosunku do roku 2021, gdy pomocy rzeczowej udzielono 370 osobom. Jest to także spadek w porównaniu z rokiem 2020, wtedy to pomocy rzeczowej udzielono również 370 osobom.

Tabela 9. Pomoc rzeczowa udzielona w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba osób, którym udzielono pomocy rzeczowej	370	370	284

Istotną formą wsparcia niepieniężnego z systemu pomocy społecznej jest pomoc udzielana w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania. Program realizowany w latach 2017–2018 nosił nazwę „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, a od 2019 roku realizowany jest pod nazwą „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Program zakłada także poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowanie u nich prawidłowych nawyków żywieniowych. Pomoc głównie udzielana jest w formie posiłku, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, ewentualnie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

W ciągu ostatnich trzech lat zwiększyła się liczba osób korzystających z Programu dożywiania. W 2020 roku Programem objęto 492 osoby, w 2021 roku - 512 osób, natomiast w 2022 roku - 541 osób. W zakresie pomocy w formie posiłków, wśród dzieci korzystających z programu dożywiania w 2020 roku było 153 uczniów, w 2021 - 102 uczniów, natomiast w 2022 roku - 112 uczniów. W punkcie wydawania posiłków przy MGOPS w 2020 roku objęto pomocą 39 osób, w 2021 roku - 35 osób, natomiast w 2022 roku - 26 osób. Ponadto rodzinom potrzebującym udzielano wsparcia w formie zasiłku celowego na zakup żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych

Tabela 10. Program „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba osób ogółem	492	512	541
Pomoc w formie posiłków, w tym:	237 osób	171 osób	182 osoby

●dzieci w szkołach	153 osoby	102 osoby	112 osób
●dorośli w punkcie wydawania posiłków przy MGOPS	39 osób	35 osób	26 osób
Pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności lub posiłku	149 rodzin	153 rodziny	141 rodzin
Pomoc w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych	b.d ¹⁰⁾	26 rodzin	45 rodzin

2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Drohiczyn. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

O pomoc Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie niezmiennie od kilku lat ubiegają się przede wszystkim rodziny, w których dominuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała choroba i niepełnosprawność, jak również bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W 2022 roku z trudnościami z powodu zmagania się z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej do ośrodka pomocy społecznej zgłosiło się 113 rodzin, kolejne 108 rodzin z powodu ubóstwa. Wsparcia w związku z występującą w rodzinie długotrwałą chorobą potrzebowało 101 rodzin, a z powodu niepełnosprawności 64 rodziny.

Ponadto pomocy udzielono 52 rodzinom zmagających się z problemem bezrobocia, 32 rodzinom z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa, a także 50 rodzinom (261 osobom) potrzeby ochrony macierzyństwa i 24 rodzinom z powodu problemu alkoholizmu. 6 rodzin potrzebowało pomocy z powodu wystąpienia trudności w przystosowaniu do życia z powodu zwolnienia z zakładu karnego, a 2 rodziny z przyczyny zdarzeń losowych.

Warto zaznaczyć, iż wskazane powyżej problemy są problemami wiodącymi. Istnieją jeszcze inne problemy, z powodu których mieszkańcy są zmuszeni skorzystać z pomocy Ośrodka, takie jak: bezdomność, przemoc domowa, zdarzenie losowe czy klęski żywiołowe. Bardzo często zdarza się także, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji jednocześnie.

Poniżej zaprezentowano hierarchię problemów i liczbę rodzin objętych pomocą Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie w ostatnich trzech latach.

Tabela 11. Główne powody przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez MGOPS w Drohiczynie w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Niepełnosprawność	65	87	64

¹⁰⁾ brak danych

Bezrobocie	65	70	52
Osoby dotknięte klęską żywiołową	1	0	0
Ubóstwo	134	131	108
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	130	134	113
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	122	132	101
Alkoholizm	36	28	24
Potrzeba ochrony macierzyństwa	46	42	32
Przemoc	5	5	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	7	6
Zdarzenia losowe	0	0	2
Ogółem	252	253	231

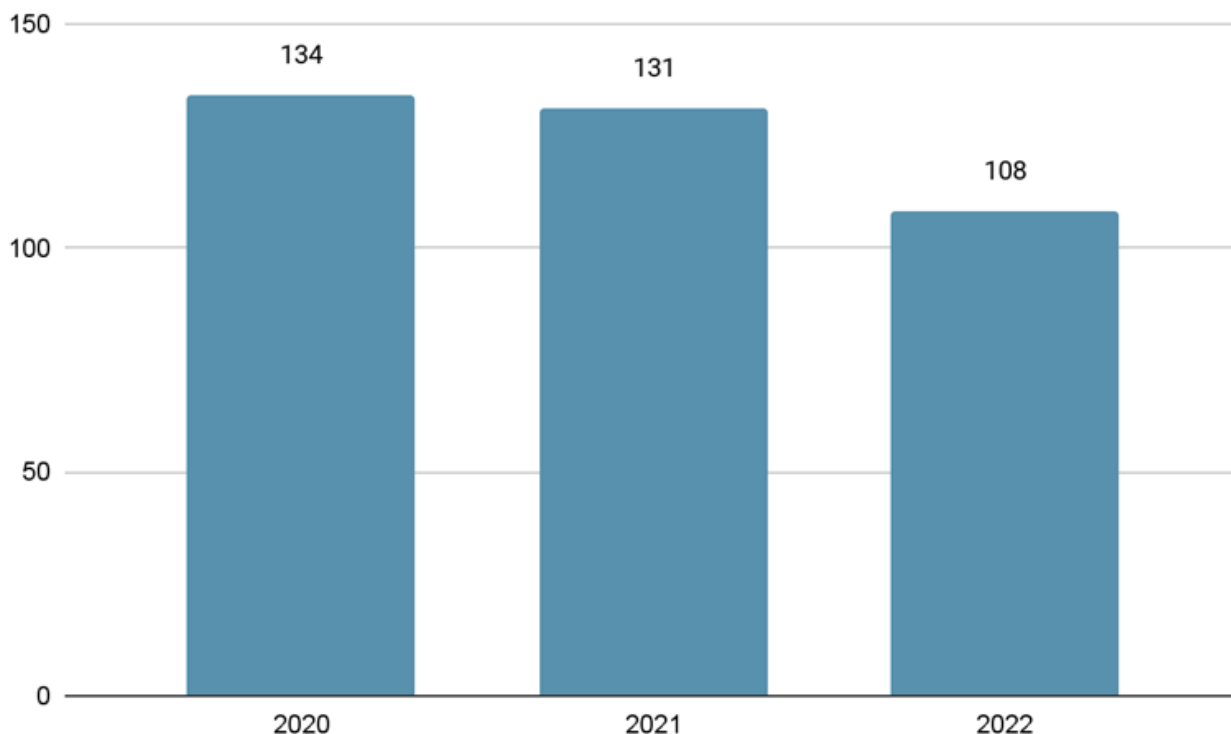
2.2.2.1. Ubóstwo

Ubóstwo określa się, jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Ubóstwo spotykane jest często wśród m.in. emerytów, rencistów, rodzin niepełnych, wielodzietnych, osób niepełnosprawnych, dotkniętych długotrwałą chorobą, o niskim wykształceniu czy bezrobotnych (ubóstwo niezawinione), ale także wśród osób dotkniętych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków czy hazardu (ubóstwo zawinione).

Warto zauważyć, że precyzyjne zdefiniowanie ubóstwa oraz oddzielenie jego przyczyn i konsekwencji jest niezwykle trudne, gdyż zjawisko to ma charakter przyczynowo-skutkowy. W wielu przypadkach problem ubóstwa powiązany jest w wieloma innymi trudnościami z jakimi spotyka się jednostka, co powoduje ich nawarstwianie i utrudnia określenie jednoznacznej przyczyny jego występowania. Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych.

Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie w wskazują, że w okresie ostatnich trzech lat obserwuje się nieznaczny spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa. W 2020 roku z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa korzystało 134 rodziny z terenu gminy, w 2021 roku - 131 rodzin, natomiast w 2022 roku - 108 rodzin.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyn z powodu ubóstwa w latach 2020-2022.

Na zmniejszenie się liczby rodzin wymagających wsparcia z tytułu ubóstwa wpływ miała m.in. wypłata świadczenia wychowawczego przyznawanego w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Program Rodzina 500+). Celem Programu Rodzina 500+ jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od lipca 2019 r., zmianami wprowadzonymi do wyżej wymienionej ustawy, świadczenie przyznawane jest na każde dziecko w rodzinie do ukończenia 18 roku życia niezależnie od wysokości dochodu w rodzinie. Wypłata przyznanego świadczenia wychowawczego przyczyniła się do poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin.

Tabela 12. Wypłata świadczenia wychowawczego 500+ w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba wniosków	799	461	414
Liczba wypłaconych świadczeń	9 059	8 987	3 684

Skala problemu ubóstwa w gminie Drohiczyn w ostatnich latach uległa zmniejszeniu, niemniej jednak jest to nadal jeden z najważniejszych i najczęstszych powodów udzielania świadczeń socjalnych w gminie.

2.2.2.2. Bezrobocie

Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu definiuje bezrobotnego jako osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu

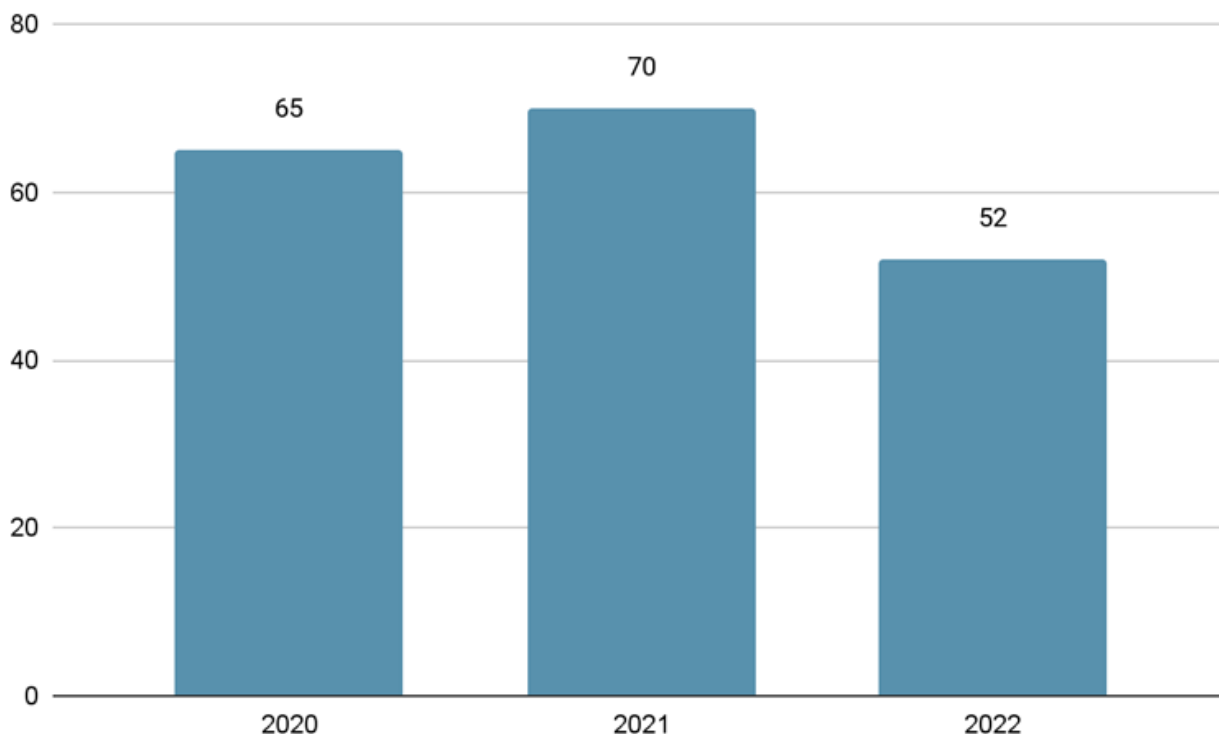
pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie uczącą się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania urzędzie pracy. Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi między podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobociu mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Natomiast czynniki pozapłacowe ograniczają popyt na pracę (postęp technologiczny, niedostateczny rozwój instytucji przeciwdziałających bezrobociu, niedostatek środków finansowych, restrukturyzacja gospodarki) lub zwiększają jej podaż (niski poziom życia, wzrost demograficzny, polityka społeczno-gospodarcza państwa). Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

W 2022 roku w gminie Drohiczyń zarejestrowane były 132 osoby bezrobotne (71 kobiet i 61 mężczyzn). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 49 osób to mieszkańcy do 25 roku życia, kolejne 49 osób - mieszkańcy poniżej 30 roku życia, a 27 osób mieszkańcy powyżej 50 roku życia. Długotrwale bezrobotnych jest 67 mieszkańców gminy¹¹⁾.

Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczyńie wskazują, że w latach 2020-2022 obserwuje się wzrost, a następnie spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej powodu bezrobocia. W 2020 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 65 rodzinom w gminie, w 2021 roku 70 rodzinom, natomiast w 2022 roku - 52 rodzinom.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyń z powodu bezrobocia w latach 2020-2022.

¹¹⁾ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w 2022 roku wyniósł 27%, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 2%.

Tabela 13. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminie Drohiczyń w latach 2020-2022¹²⁾ .

	2020	2021	2022
Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej ¹³⁾	27%	29%	27%

2.2.2.3. Niepełnosprawność

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę społeczną zagrożoną wykluczeniem.

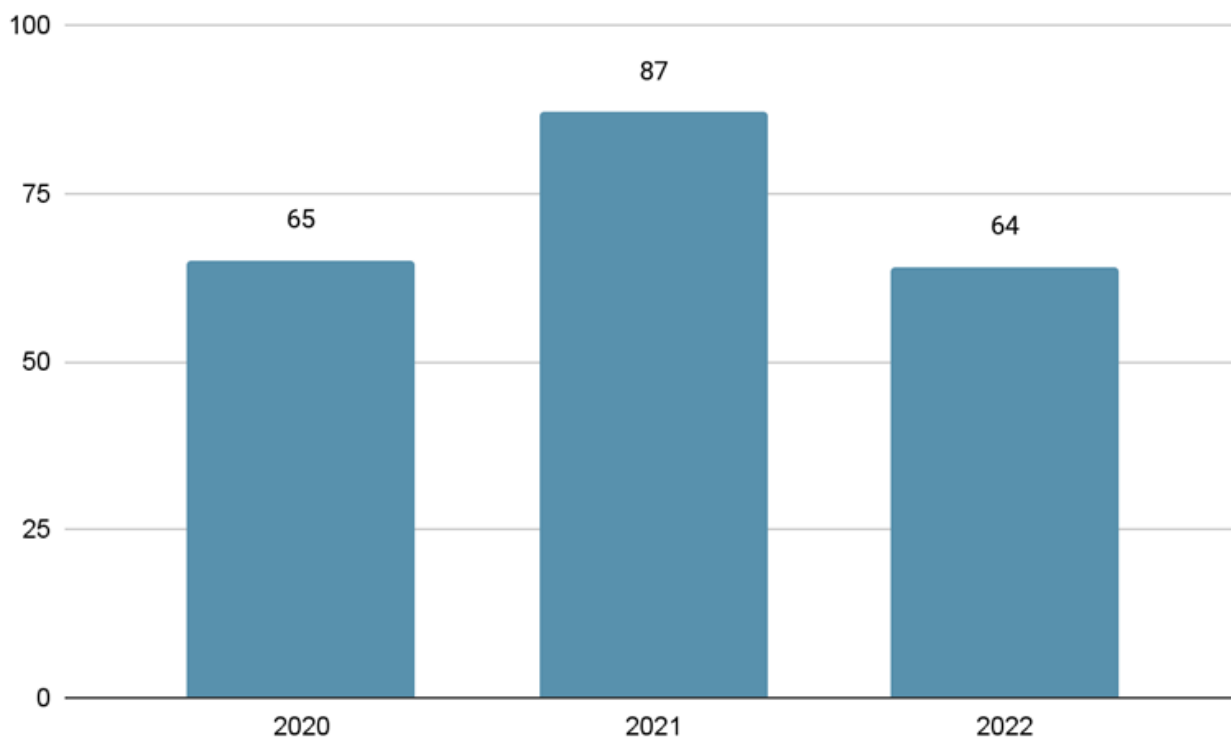
Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczyńie wskazują, że w latach 2020-2022 obserwuje się wzrost, a następnie spadek liczby rodzin

¹²⁾ Źródło: Dane otrzymane od Gminy, stan na dzień 31.12.2022 r.

¹³⁾ Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2020 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności było 65 rodzin, w 2021 roku 87 rodzin, natomiast w 2022 roku - 64 rodziny.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyn z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022.

Niepełnosprawnej osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy zgodnie z orzeczeniem ZUS lub legitymującej się orzeczeniem o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje zasiłek stały. Wysokość zasiłku stałego uzależniona jest od dochodów rodziny lub osoby samotnie gospodarującej i przysługuje w wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny.

W latach 2020-2022 liczba osób, którym przyznano zasiłki utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W 2020 roku z zasiłku skorzystało 24 osoby, w 2021 roku - 25 osób, natomiast w 2022 roku 23 osoby.

Tabela 14. Wypłata zasiłków stałych w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
	liczba osób		
Zasiłki stałe	24	25	23

Należy zaznaczyć, że problem niepełnosprawności plasuje się na czwartym miejscu pod kątem powodów udzielania pomocy i wsparcia przez MGOPS w Drohiczynie.

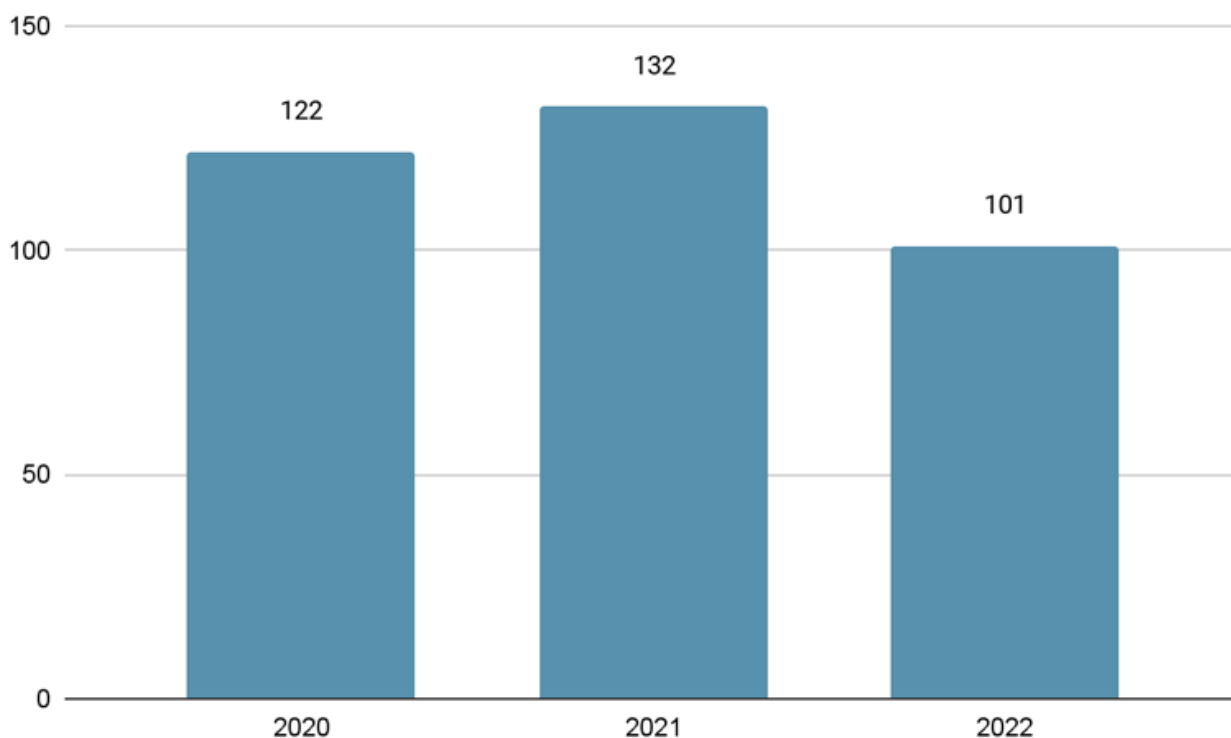
2.2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka.

Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

W 2020 roku w gminie Drohiczyn wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby były 122 rodziny. W 2021 roku liczba ta wzrosła do 132 rodzin, a w 2022 roku spadła do 101 rodzin.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyn z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2020-2022.

Podkreślić należy fakt, iż w gminie Drohiczyn skala pomocy z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielonej z powodu przebiegu długotrwałej lub ciężkiej choroby klasyfikuje ten problem na trzecim miejscu.

2.2.2.5. Bezradność opiekuńczo- wychowawcza

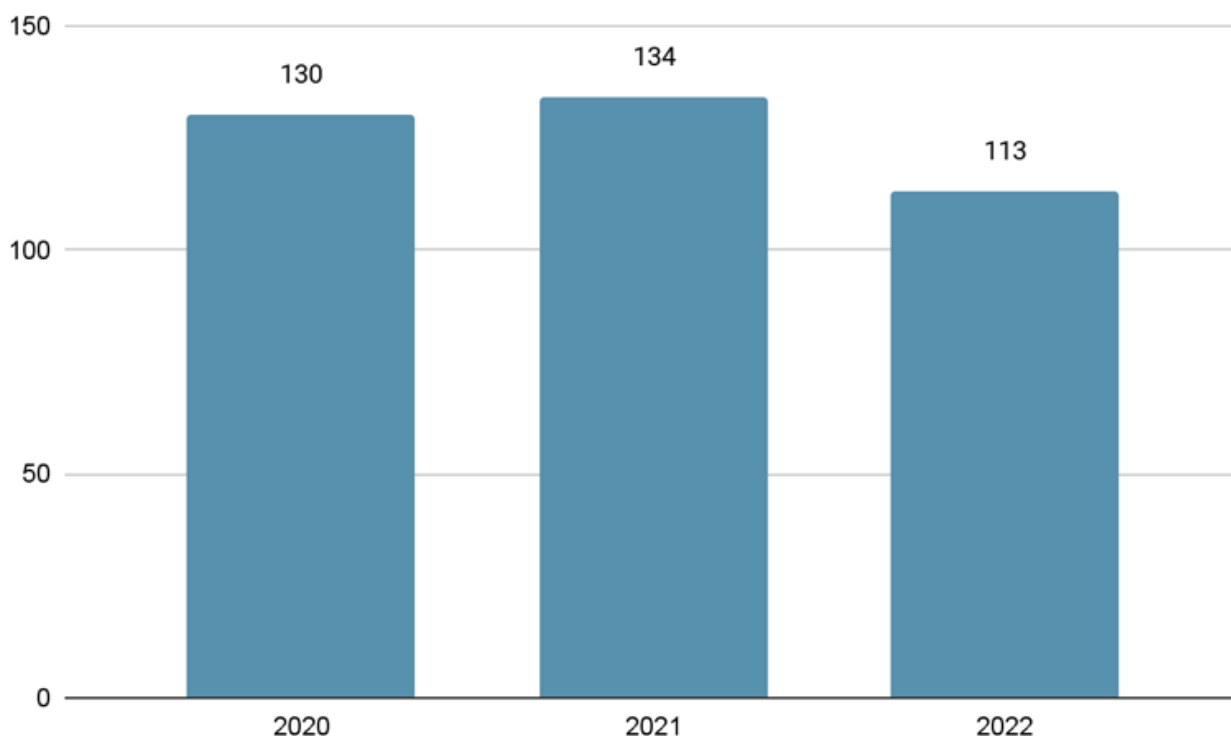
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie wskazują, że w latach 2020-2022 obserwuje się nieznaczny wzrost, a następnie spadek liczby rodzin i korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej. W 2020 roku bezradność opiekuńczo-wychowawczą stwierdzono w 130 rodzinach, w 2021 roku - w 134 rodzinach, natomiast w 2022 roku - w 113 rodzinach.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyn z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2020-2022.

Priorytetem wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez realizację działań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny.

Realizacja Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Drohiczyn adresowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie gminy, a w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ramach Programu gmina podejmuje następujące działania:

- prowadzenie rozmów edukacyjno-motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin, ze sprawcami przemocy domowej,
- szkolenia na temat przemocy, prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, Internecie,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,

- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy w rodzinie.
- kierowanie przez Zespół Interdyscyplinarny wniosków do GKRPA o zastosowanie wobec osoby nadużywającej alkohol stosującej przemoc domowa, zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu,
- udzielanie osobom stosującym przemoc informacji na temat programów korekcyjno–edukacyjnych i zachęcanie do udziału w nich,
- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”,
- nawiązanie współpracy z instytucjami i placówkami zapewniającymi schronienie osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Jedną z form pomocy rodzinom borykającym się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest wsparcie asystenta rodziny. Asystent rodziny jest przydzielany na podstawie postanowienia sądowego lub na wniosek pracownika socjalnego. Jest to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona. Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnego warsztatu pracy. Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę, którą się opiekuje, podstawowego poziomu stabilności życiowej umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Asystent wspiera rodziny wychowujące dzieci, w których występują problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę, pomaga również rodzicom ubiegającym się o odzyskanie władzy rodzicielskiej. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Asystent współpracuje z Zespołem Interdyscyplinarnym. W latach 2020-2022 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie nie zatrudniał żadnego asystenta rodziny. Żadna z rodzin nie została objęta pomocą asystenta rodziny. W gminie nie funkcjonują rodziny wspierające. W latach 2020-2022 gmina Drohiczyn ponosiła odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej: w 2020 roku w kwocie 17 519 zł, w 2021 roku w kwocie 22 023 zł, natomiast w 2022 roku - w kwocie 16 228 zł.

Tabela 15. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	0	0	0
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	0	0	0
Liczba rodzin wspierających	0	0	0
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	17 519	22 023	16 228

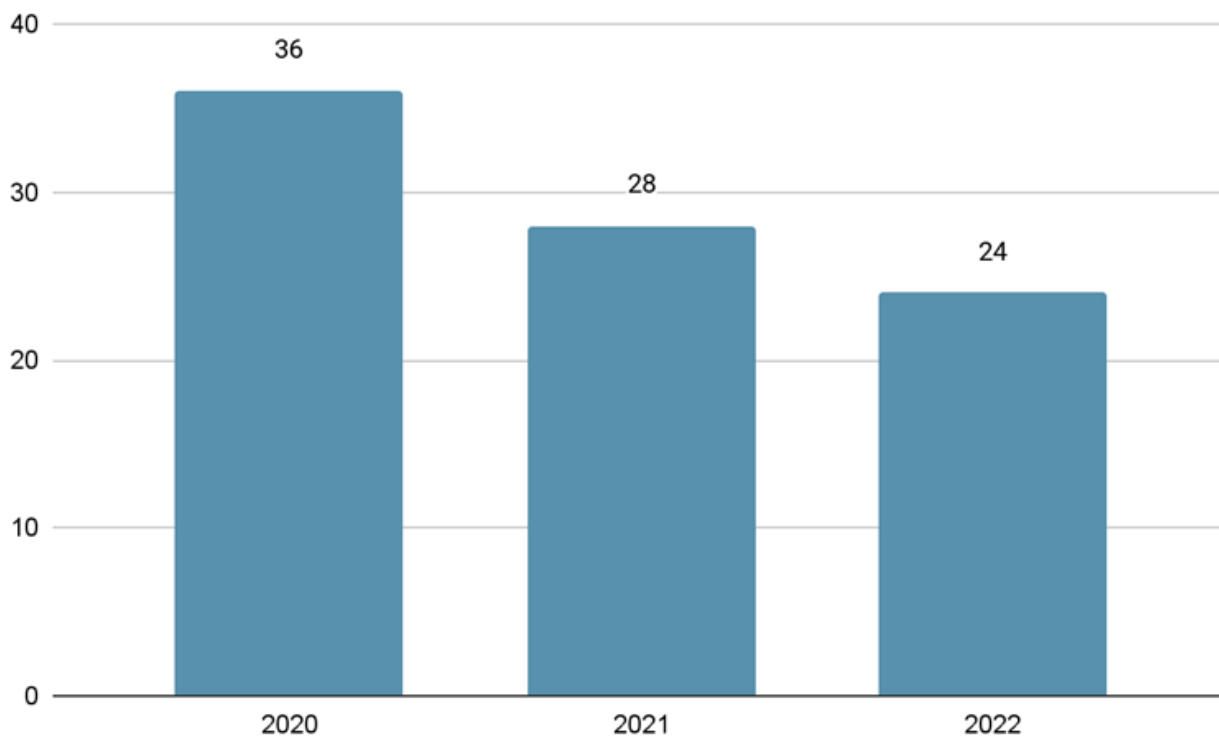
2.2.2.6. Uzależnienia

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to "psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji".

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą się zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczyńsku wskazują, że w latach 2020-2022 następował systematyczny spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu problemu alkoholizmu. W 2020 roku w gminie wśród ubiegających się o pomoc z powodu alkoholizmu było 36 rodzin, w 2021 roku - 28 rodzin, a w 2022 roku 24 rodziny.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Drohiczyńsku z powodu alkoholizmu w latach 2020-2022.

W gminie Drohiczyn funkcjonuje Punkt Konsultacyjny. Punkt świadczy poradnictwo w zakresie działań profilaktycznych (konsultacje indywidualne i rodzinne, kolportaż materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących uzależnień) oraz działań terapeutycznych z zakresu uzależnienia od środków psychoaktywnych (konsultacje indywidualne i rodzinne, wsparcie psychologiczne, w zakresie działań readaptacyjnych dla osób, które ukończyły terapię, wsparcie psychologiczne, wspomaganie rozwoju osobistego, pomoc w rozwiązywaniu problemów, pośrednictwo w kontaktach z innymi placówkami). Z pomocy Punktu w 2020 roku skorzystało 41 osób, w tym 24 osoby z rodzin z problemem alkoholowym. Dla porównania w 2021 roku z pomocy Punktu skorzystało 49 osób (w tym 38 osób z rodzin alkoholowych), a w 2022 roku - 16 osób.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Na podstawie art. 4 ust. 1, ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w każdej gminie uchwalany jest Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program realizowany jest zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym uwzględniając cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje wszystkie zadania wynikające zarówno z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Przede wszystkim podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakresie leczenia odwykowego, opiniuje wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży.

W 2021 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy tylko z 1 osobą uzależnioną od alkoholu, natomiast nie kontaktowano się z żadnym z członków rodziny osoby uzależnionej. Podjęto wówczas czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 16 osób z problemem alkoholowym oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 14 mieszkańców gminy. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa zmniejszeniu, podobnie jak liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. Z kolei liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ulegała niewielkim wahaniom, jednakże w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się. W ciągu omawianych lat członkowie GKRPA nie podjęli rozmów z żadnym członkiem rodzin osób uzależnionych¹⁴⁾.

Tabela 16. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drohiczynie wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021.

	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	10	7	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	19	18	16
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	19	13	14

2.2.2.7. Przemoc domowa

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej "przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej,

¹⁴⁾ Źródło: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Drohiczyn na lata 2023-2026

w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Przemoc domowa jest częstą przyczyną interwencji policji. W 2020 roku odnotowano 55 interwencji dotyczących przemocy w rodzinie, a 2021 roku - 53, a w 2022 roku - 57. Liczba ofiar przemocy odnotowanych podczas przeprowadzonych interwencji była znaczna - w 2020 roku było to 39 osób, w 2021 roku - 22 osoby, natomiast w 2022 roku - 26 osób. Podczas interwencji odizolowano sprawców przemocy (2020 - 8 osób, 2021 - 7 osób, 2022 - 12 osób) oraz założono Niebieskie Karty. W 2020 roku założono ich 39, w 2021 roku - 22, a w 2022 roku - 26.

Jak wynika z powyższych danych, zjawisko przemocy domowej stanowi w gminie Drohiczyń stały problem, wymagający podjęcia odpowiednich działań ze strony władz lokalnych w celu zmniejszenia skali zjawiska i pomocy ofiarom przemocy domowej.

Tabela 17. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową na terenie gminy w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Liczba interwencji	55	53	57
Dotyczące przemocy w rodzinie	55	53	57
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	39	22	26
Założono Niebieskich Kart	39	22	26
Odizolowano sprawców przemocy	8	7	12

Problem przemocy domowej występuje najczęściej w towarzystwie innych problemów np. uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, problemów finansowych, zdrowotnych lub rodzinnych. Warto jednak zauważyć, że przemoc występuje zarówno w tzw. dobrych domach, jak i w domach "z problemami". Ma ona charakter nie tylko fizyczny (np. znęcanie się nad rodziną, pobicia, kopanie), ale także psychiczny (awantury domowe, w tym także pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych, poniżanie, krytykowanie czy stosowanie gróźb) lub ekonomiczny (np. uchylanie się od płacenia alimentów).

Tabela 18. Liczba stwierdzonych zdarzeń związanych z przemocą domową w gminie Drohiczyn w latach 2020-2022.

2020			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	2	2	2
Groźby karalne	2	2	2
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	0	0	0
Inne	4	4	4
2021			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	3	2	2
Groźby karalne	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	0	0	0
Inne	5	5	4
2022			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	1	0	0
Groźby karalne	2	2	2
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylanie się od płacenia alimentów	0	0	0
Inne	8	8	8

W związku z procedurą Niebieskiej Karty w gminie Drohiczyn w 2020 roku sporządzono 43 wnioski, w 2021 roku - 26 wniosków, w 2022 roku - 31 wniosków. Zgodnie z aktualnymi przepisami prawo do wszczęcia procedury Niebieskiej Karty A, inicjującej postępowanie w sprawie występowania przemocy domowej mają zarówno pracownicy ośrodków pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jak i funkcjonariusze policji. W gminie Drohiczyn najczęściej procedurę inicjują funkcjonariusze policji. Warto jednak mieć na uwadze fakt, że ilość wszczętych postępowań w ramach Niebieskiej Karty nie odzwierciedla faktycznej skali problemu przemocy w gminie. Wiele przypadków stosowania przemocy nie zostaje nigdy zgłoszonych przez ofiary lub też zgłaszający odmawiają założenia Niebieskiej Karty. Występują też przypadki zaniechania stosowania przemocy domowej po interwencji policji.

Tabela 19. Procedura "Niebieskiej Karty" w gminie Drohiczyn w latach 2018-2020.

	2020	2021	2022
Sporządzono ogółem wniosków, w tym przez:	43	26	31

Ośrodek Pomocy Społecznej	2	3	4
Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	0
Placówki służby zdrowia	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	0	0	0
Policję	40	23	26
Inne instytucje i organizacje	0	0	0

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, w tym przemocą domową. W tym celu, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Drohiczyn. Program jest skierowany przede wszystkim do osób i rodzin dotkniętych przemocą, a także rodzin i osób zagrożonych przemocą oraz pracowników służb i instytucji pracujących na rzecz osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą. Realizacja Programu zakłada prowadzenie informacji i edukacji na temat zagrożeń, przestępstw i przemocy wobec osób starszych, dzieci, rodzin, przeprowadzonej w społeczności lokalnej oraz edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy.

2.2.2.8. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Zgodnie z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzonych psychicznie. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom

z zaburzeniami psychicznymi określa w drodze rozporządzenia minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego.

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę, lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w ośrodkach wsparcia, o których mowa w art. 51 ustawy. Ośrodki wsparcia są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej dziennego pobytu. Mogą być w nich prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia jest środowiskowy dom samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie, dzienny dom pomocy społecznej, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

W gminie Drohiczyn w 2020 roku z usług opiekuńczych skorzystało 12 osób, w 2021 roku - 10 osób, natomiast w 2020 roku - 9 osób. W gminie Drohiczyn w latach 2020-2022 nie realizowano specjalistyczne usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Tabela 20. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w gminie Drohiczyn w latach 2018-2020.

	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	12	10	9
Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych	0	0	0

2.2.2.9. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne

Świadczenia rodzinne są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Zarówno rodziny, jak i osoby samotnie wychowujące dzieci mogą korzystać z szeregu świadczeń rodzinnych. Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie wypłaca zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych, świadczenia opiekuńcze (zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz specjalne zasiłki opiekuńcze), jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka tzw. becikowe, świadczenia rodzicielskie, świadczenia "Za życiem" oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2022 roku Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił 3 582 zasiłków rodzinnych oraz 2 024 dodatków do zasiłków rodzinnych, 1 255 zasiłków pielęgnacyjnych, 643 świadczeń pielęgnacyjnych oraz 11 specjalnych

zasiłków opiekuńczych. Ponadto wypłacono 24 jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe) oraz 91 świadczeń rodzicielskich. Wypłacono świadczenie „Za życiem” dla 2 rodzin, a także 299 świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Dane szczegółowe w zakresie wypłacanych świadczeń rodzinnych, „Za życiem” oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2022 przedstawia tabela nr 21.

Tabela 21. Świadczenia rodzinne, „Za życiem” oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Świadczenia rodzinne			
Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych	4 837	4 086	3 582
Liczba wypłaconych dodatków do zasiłków rodzinnych	2 632	2 348	2 024
Liczba wypłaconych świadczeń opiekuńczych tj.:			
* zasiłków pielęgnacyjnych	1 299	1 258	1 255
* świadczeń pielęgnacyjnych	433	484	643
* specjalnych zasiłków opiekuńczych	22	24	11
Liczba wypłaconej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka tzw. becikowe	33	23	24
Liczba wypłaconych świadczeń rodzicielskich	123	108	91
Liczba wypłaconych zasiłków dla opiekuna	0	0	0
Świadczenie „Za życiem”	0	2	2
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego			
Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	323	325	299

2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Drohiczyn

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Drohiczyn na lata 2024 - 2032 jest przedstawienie

problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Drohiczyn wśród grup reprezentujących lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz pracownicy ośrodka pomocy społecznej.

Celem badań była diagnoza problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą domową oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk. Dodatkowo w badaniu poruszano takie tematy jak: problemy osób starszych i niepełnosprawnych, zjawisko przemocy domowej, a także ocena działalności władz lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy.

2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Drohiczyn w opinii dorosłych mieszkańców

- W opinii pełnoletnich mieszkańców gminy Drohiczyn najpoważniejszymi problemami są: uzależnienie od alkoholu (80%), uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej (79%) oraz niepełnosprawność (70%). Badani mieszkańcy jako istotne problemy społeczne wskazywali również: zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, bezrobocie, długotrwałe choroby, biedę i ubóstwo, problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz bezradność osób w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego.

- Co szósty z badanych mieszkańców gminy korzystał w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej. Jako powody korzystania z pomocy badani wskazywali głównie ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, niezaradność życiową oraz długotrwałą i ciężką chorobę.

- Zdaniem połowy badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży). W następnej kolejności respondenci wskazywali potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy, wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz inne działania.

- Zdaniem zdecydowanej większości respondentów powszechnie występującym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Co piąty badany wskazał także uzależnienie od narkotyków jako powszechnie występujące w ich środowisku.

- 82% badanych mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Respondenci

dostrzegają potrzebę wsparcia psychologicznego dla rodzin, warsztatów profilaktycznych dla uczniów, pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji, otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień oraz ogólnospołecznych kampanii profilaktycznych, a także innych działań takich jak wsparcie psychologiczne dla pojedynczych osób oraz integracja dzieci w szkole.

- Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi została oceniona przez 44% badanych mieszkańców gminy Drohiczyn przeciętnie, przez 25% - dobrze a przez 8% - bardzo dobrze. 15% mieszkańców ocenia ją jako złą, a pozostałe 8% - nie ma zdania na ten temat.

- Mieszkańcy w większości oceniali działalność lokalnych instytucji pozytywnie. Najwięcej pozytywnych ocen uzyskali Ochotnicza Straż Pożarna, Centrum Kultury oraz Klub Sportowy.

- Pracę Ośrodka Pomocy Społecznej pozytywnie ocenia 42% respondentów, placówek służby zdrowia - 46%, a placówek oświatowych - 40% badanych.

- 60% badanych mieszkańców pozytywnie ocenia wywiązywanie się z działań na rzecz lokalnej społeczności Burmistrza Gminy, 45% - Radnych Gminy, a 42% - Sołtysa i rady sołectkiej.

- 59% badanych mieszkańców gminy Drohiczyn uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. 41% respondentów jest przeciwnego zdania.

- Wśród grup usług społecznych wymagających większej uwagi respondenci wskazywali najczęściej: ofertę edukacyjną, transport osobowy, opiekę zdrowotną, profilaktykę uzależnień, opiekę społeczną, mieszkalnictwo, handel i usługi oraz bezpieczeństwo publiczne. Wśród innych badani wymieniali: pomoc rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością, miejsca pracy oraz brak ogólnodostępnych miejsc do spotkań dla młodzieży.

- Prawie dwie trzecie badanych mieszkańców ocenia, że sytuacja seniorów w gminie Drohiczyn jest dobra, a co dziesiąty - zła. Co czwarty respondent nie ma zdania na ten temat. 81% respondentów uważa, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca. Zdaniem pozostałych nie, ponieważ w gminie brakuje m.in. nieodpłatnych domów opieki, miejsc spotkań dla samotnych seniorów innych niż Klub Seniora, organizacji spotkań tematycznych w małych wsiach w gminie, dowozu posiłków, pomocy w zakupach i sprzątnięciu, dowozu do lekarza i innych.

- 71% mieszkańców uważa, że osoby niepełnosprawne na terenie gminy są akceptowane przez lokalną społeczność. Jednakże, tylko co dziesiąty badany mieszkaniec jest zdania, że osoby niepełnosprawne mogą znaleźć pracę na terenie gminy. 64% twierdzi, że jest to niemożliwe, gdyż nie ma ofert pracy oraz pracodawcy nie chcą zatrudniać osób z niepełnosprawnością.

2.3.2. Zjawisko przemocy domowej w subiektywnej opinii mieszkańców

- 90% badanych czuje się bezpiecznie na terenie gminy.
- 37% respondentów potwierdza, że mają w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy domowej, a kolejne 33% ma podejrzenia, że u osób, które znają występuje przemoc. 30% badanych twierdzi, że nie zna osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Wśród badanych mieszkańców 41% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy domowej - badani wskazywali policję, ośrodek pomocy społecznej, PCPR i GKRPA. Pozostałe 59% nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.
- 91% badanych uważa, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.
- Warto zauważyć, że wśród mieszkańców gminy Drohiczyn zauważalna jest relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy. Pomimo, iż prawie co piąty z badanych mieszkańców jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i twierdzi, że zdarza się ona tylko w rodzinach z marginesu społecznego, to jednak zdecydowana większość zgadza się z tym, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.
- Ponadto większość badanych mieszkańców uważa, że przemoc domowa to sytuacja, której nie można pozostawić samej sobie, czasem konieczna jest pomoc osób trzecich czy interwencja policji. Ci mieszkańcy zdają sobie sprawę z tego, że przemoc występuje pod wieloma postaciami i jest sytuacją skomplikowaną, a jej ofiary często nie potrafią lub nie mogą odejść od sprawy.

2.3.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych pracowników ośrodka pomocy społecznej w gminie Drohiczyn

- W opinii pracowników ośrodka pomocy społecznej w gminie Drohiczyn najpoważniejszymi problemami są: zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej, bezradność osób w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziców z dziećmi oraz uzależnienie od alkoholu.
- Respondenci jako istotne problemy społeczne wskazywali również przemoc domową, niepełnosprawność, długotrwałe choroby, bezrobocie, biedę i ubóstwo, a także izolację społeczną osób starszych i pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid -19.

- Respondenci twierdzą, że najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy są takie formy wsparcia jak: wsparcie finansowe, pomoc psychologiczna i terapeutyczna, wsparcie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz zwiększenie oferty dla spędzania czasu wolnego dla dzieci np. orlik, boiska, kort do tenisa, kółka zainteresowań.

- Większość respondentów zgadza się z tym, że ośrodek pomocy społecznej pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych mieszkańców. Jednakże, co czwarty z badanych uważa, że instytucja pomocy społecznej nie pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym.

- 75% z badanych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Drohiczyn przyznaje, że odczuwa symptomy wypalenia zawodowego.

- Większość badanych pracowników uważa, że władze Gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej, a także, że władze Gminy wychodzą naprzeciw potrzebom mieszkańców zgłaszanym przez ośrodek pomocy społecznej. Dodatkowo, trzech na czterech badanych pracowników MGOPS uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana.

- Zdaniem pracowników ośrodka pomocy społecznej większej uwagi wymagają następujące usługi społeczne: profilaktyka uzależnień, transport osobowy, opieka zdrowotna, oferta edukacyjna, handel i usługi oraz opieka społeczna.

- Wszyscy badani pracownicy ośrodka pomocy społecznej dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w gminie. Respondenci wskazywali najczęściej na potrzebę organizacji warsztatów profilaktycznych dla uczniów, pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji, udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin oraz organizacji otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień.

2.3.4. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży na terenie gminy

- Problem spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież w gminie jest zauważalny, szczególnie wśród starszych uczniów. Inicjację alkoholową ma za sobą 20% badanych uczniów klas 4-6, 21% uczniów klas 7-8 oraz aż 62% uczniów klas ponadpodstawowych. Uczniowie przyznają, że pierwszy raz alkoholu próbowali w towarzystwie rodziny (SP 4-6 - 46%, SP 7-8 - 55%, PSP - 46%), oraz na spotkaniu ze znajomymi (SP 4-6 - 6%, SP 7-8 - 18%, PSP - 42%). Uczniowie klas szkół podstawowych w większości odpowiadali, że spróbowali alkoholu tylko raz. Jednakże, 18% najmłodszych, 9% starszych oraz aż 62% najstarszych uczniów twierdzi, że piją rzadziej niż raz w miesiącu, a 6% najmłodszych i 17% najstarszych - kilka razy w miesiącu. 4% uczniów klas ponadpodstawowych przyznaje się do picia alkoholu codziennie lub prawie codziennie.

- Wyniki dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia wskazują, że 50% uczniów klas 4-6, 46% uczniów klas 7-8 oraz 28% uczniów klas ponadpodstawowych nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednakże 2% młodszych, 8% starszych oraz 28% najstarszych uczniów twierdzi, że jest to raczej łatwe a 4% młodszych, 4% starszych i 8% najstarszych - bardzo łatwe. Natomiast 44% uczniów klas 4-6, 42% uczniów klas 7-8 oraz 36% uczniów klas ponadpodstawowych uważa, że jest to trudne. Oznaczać to może, że ci uczniowie lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

- Badania wykazały, że problem palenia wyrobów tytoniowych jest zauważalny wśród uczniów, szczególnie starszych, w gminie Drohiczyn. Do palenia papierosów choć raz w życiu przyznało się 6% badanych uczniów klas 4-6, 13% uczniów klas 7-8 oraz aż 49% uczniów klas ponadpodstawowych.

- Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6 - 60%, SP 7-8 - 86%, PSP - 53%). Pozostali przyznają, że palą od czasu do czasu papierosy lub e-papierosy, a niewielki odsetek uczniów pali regularnie. Większość badanych uczniów swoją inicjację nikotynową miało na spotkaniu ze znajomymi. 87% uczniów klas 4-6, 73% uczniów klas 7-8 oraz 48% uczniów klas ponadpodstawowych oceniło, że zakup papierosów w sklepach jest trudny

- Wyniki badań wskazują, że uczniowie w gminie Drohiczyn nie przejawiają problemów związanych z przyjmowaniem narkotyków i dopalaczy. Jak wynika z deklaracji uczniów zdecydowana większość z nich nie próbowała nigdy narkotyków lub dopalaczy (SP 4-6 - 96%, SP 7-8 - 100%, PSP - 100%).

- Uczniowie w większości nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe lub trudne. Jednakże niewielki odsetek uczniów twierdzi, że jest to łatwe (SP 4-6 - 4%, SP 7-8 - 6%, PSP - 15%), natomiast 36% uczniów klas młodszych, 29% uczniów klas starszych oraz 16% najstarszych uczniów uważa to za trudne.

- Zdecydowana większość uczniów gminie Drohiczyn przejawia właściwe postawy i przekonania wobec używania substancji psychoaktywnych. Większość uczniów jest zdania, że picie alkoholu nie pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach, a także, że bez alkoholu można się świetnie bawić na imprezie. Uczniowie uważają, że alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia, a także, że od dopalaczy można się uzależnić równie łatwo jak od narkotyków. Uczniowie nie uważają za normalne sytuacji, w której osoby w ich wieku piją regularnie alkohol lub próbują narkotyków czy dopalaczy. Nie zgadzają się także ze stwierdzeniem, że dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki, ani, że jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem to się nie uzależni. Uczniowie twierdzą, że w ich szkole palenie papierosów nie jest modne.

- Uczniowie, szczególnie starsi, twierdzą, że wiedza jakie są konsekwencje zażywania substancji psychoaktywnych. Najczęściej wskazywali na uzależnienie, zły stan zdrowia fizycznego, agresję i śmierć. Jednakże spora część uczniów, szczególnie najmłodszych przyznaje, że nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6 - 64%, SP 7-8 - 31%, PSP - 40%).

- Większość badanych uczniów nie wie, do jakich instytucji mogą się zgłosić osoby mające problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami. Niewielka część uczniów twierdzi, że zna instytucje pomagające osobom uzależnionym. Jako źródła pomocy wskazywali psychiatrę, grupy AA i ośrodki odwykowe.

- Co szósty młodszy i co czwarty starszy i najstarszy z uczniów odczuwa potrzebę wsparcia np. poprzez rozmowę z psychologiem, warsztaty z terapeutą czy warsztaty profilaktyczne. **64% młodszych, 77% starszych i 90% najstarszych uczniów najbardziej potrzebuje rozmowy z psychologiem.** Uczniowie wskazywali także na takie formy wsparcia jak: warsztaty profilaktyczne, rozmowa z terapeutą uzależnień konsultacje on-line z psychologiem lub terapeutą, kampania informacyjna na temat zdrowia psychicznego oraz kampania informacyjna na temat substancji psychoaktywnych.

- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i Internetu przez uczniów. Duża część uczniów korzysta z komputera od dwóch do trzech godzin dziennie, a często nawet cztery lub więcej godzin dziennie. Niepokojący wydaje się być fakt, że 28% uczniów klas 4-6, 10% uczniów klas 7-8 oraz 8% uczniów klas ponadpodstawowych spędza przed komputerem pięć lub więcej godzin dziennie. W praktyce może to oznaczać, że korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania wolnego czasu. Uczniowie najczęściej wykorzystują komputer do grania w gry komputerowe, aktywności na portalach społecznościowych, nauki, oglądania stron internetowych z obrazkami lub filmikami, aktywności na forum lub czacie oraz do robienia zakupów.

- Uczniowie dużo czasu spędzają na korzystaniu z telefonu. 34% uczniów klas 4-6, 44% uczniów klas 7-8 oraz 26% uczniów klas ponadpodstawowych korzysta z telefonu od dwóch do trzech godzin dziennie. Część uczniów, szczególnie starszych spędza przed ekranem telefonu od czterech do pięciu, a nawet więcej niż pięć godzin dziennie.

- Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu korzystając z telefonu okazują się być aktywność na czatach i portalach społecznościowych, korzystanie z aplikacji, oglądanie śmiesznych filmików i obrazków, słuchanie muzyki, przeglądanie różnych stron w Internecie oraz czytanie książek w formie elektronicznej.

- 34% uczniów klas 4-6, 29% uczniów klas 7-8 oraz 21% uczniów klas ponadpodstawowych spędza przed telewizorem od dwóch do trzech godzin

dziennie. Część uczniów, szczególnie spędza przed ekranem telewizora od czterech do pięciu, a nawet więcej niż 5 godzin dziennie. Najbardziej popularnymi programami w telewizji oglądanymi przez uczniów okazują się być filmy i seriale. Część uczniów ogląda także programy rozrywkowe, programy dokumentalne i edukacyjne oraz wiadomości i serwisy informacyjne.

- 77% uczniów klas 4-6, 69% uczniów klas 7-8 oraz 66% uczniów klas ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Jednakże część uczniów, przyznaje, że brak dostępu do Internetu byłby dla nich problemem (SP 4-6 - 23%, SP 7-8 - 31%, PSP - 34%).

- Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych czy korzystanie z telefonu. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- Już 31% uczniów klas 4-6, 33% uczniów klas 7-8 oraz 41% uczniów klas ponadpodstawowych doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hejtu. Uczniowie padali również ofiarami innych działań z zakresu cyberprzemocy, takich jak: otrzymywanie wiadomości z obelgami, przezwiskami, szantażem lub groźbami, podszywanie się pod nich przez znajomych ze szkoły czy też włamania na konto na portalu społecznościowym. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

- Problem grania w gry hazardowe wśród uczniów gminy Drohiczyn jest zauważalny. Pomimo, że większość uczniów nie grała nigdy w gry na automatach, w których wygraną są pieniądze, to jednak duża część przyznaje, że mają za sobą doświadczenia z tego typu rozrywką (SP 4-6 - 31%, SP 7-8 - 29%, PSP - 18%). Gry internetowe, w których można wygrać pieniądze, np. poker są mniej popularne wśród dzieci i młodzieży z gminy Drohiczyn (SP 4-6 - 9%, SP 7-8 - 8%, PSP - 5%).

- Problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Pomimo iż 46% uczniów klas 4-6, 51% uczniów klas 7-8 oraz 64% uczniów klas ponadpodstawowych deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się doświadczyć przemocy w szkole, to pozostała część uczniów przyznaje, że zdarza im się doznawać przemocy ze strony swoich rówieśników. Część uczniów doświadcza przemocy w szkole sporadycznie - kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu lub

częściej - kilka razy w tygodniu. 7% uczniów klas młodszych, 4% uczniów klas starszych oraz 3% uczniów klas najstarszych przyznaje, że doświadczają przemocy rówieśniczej w szkole codziennie. Uczniowie przyznają, że padali ofiarą zarówno przemocy fizycznej (byli bici, szarpani lub kopani), jak i psychicznej (byli zastraszani lub przezywani).

- Otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach powinny skłonić do rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów. Proponowana byłaby organizacja szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

- Młodszy uczniowie z gminy Drohiczyń najczęściej spędzają czas wolny z rodziną oraz ze znajomymi z klasy lub szkoły, a w następnej kolejności ze znajomymi spoza klasy lub szkoły oraz sami. Starsi i najstarsi uczniowie najczęściej czas wolny spędzają sami, z rodziną, w towarzystwie znajomych z klasy lub szkoły lub ze znajomymi spoza klasy lub szkoły. Zdecydowana większość uczniów z gminy Drohiczyń twierdzi, że ich rodzice zawsze lub zwykle wiedzą, co ich dzieci robią w czasie wolnym.

- 51% badanych uczniów z klas 4-6, 25% badanych uczniów z klas 7-8 oraz 26% uczniów klas ponadpodstawowych uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego. Jednakże część uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych, więcej parków i terenów zielonych, organizacji młodzieżowych oraz propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje placów zabaw, galerii, kawiarni, restauracji, lodowiska.

- Duża część badanych uczniów uważa, że ich nastrój nie zmienił się w porównaniu z okresem sprzed pandemii. 44% młodszych, 25% starszych i 18% najstarszych uczniów twierdzi, że ich nastrój jest teraz lepszy, a 16% uczniów klas 4-6 oraz 27% uczniów klas 7-8, a także 44% uczniów klas ponadpodstawowych jest zdania, że ich nastrój się pogorszył.

- Uczniowie oceniają swoje relacje z rówieśnikami jako bez zmian lub nawet lepsze niż przed pandemią. Spora część uczniów uważa natomiast, że ich relacje z rówieśnikami pogorszyły się (SP 4-6 - 24%; SP 7-8 - 27%, PSP - 21%).

- 27% uczniów klas 4-6, 36% uczniów klas 7-8 oraz 21% uczniów klas ponadpodstawowych na co dzień kontaktuje się tylko z najbliższym przyjacielem lub przyjaciółką. 32% uczniów klas 4-6, 35% uczniów klas 7-8 oraz 35% uczniów klas ponadpodstawowych ma na co dzień kontakt z kilkoma osobami (od

2-5), z którymi rozmawia o sprawach pozaszkolnych, a 14% młodszych i 15% starszych oraz 13% najstarszych uczniów - z więcej niż 5 osobami. Część uczniów, szczególnie najstarszych kontaktuje się na co dzień tylko ze swoim chłopakiem lub ze swoją dziewczyną (SP 4-6 - 7%; SP 7-8 - 2%, PSP - 21%). Warto zauważyć, że aż 20% młodszych, 12% starszych i 21% najstarszych uczniów deklaruje, że nie kontaktuje się z nikim.

- 52% uczniów klas 4-6, 39% uczniów klas 7-8 oraz 23% uczniów klas ponadpodstawowych twierdzi, że nie czują się smutni ani przygnębieni. Jednakże 25% młodszych, 29% starszych i aż 54% najstarszych uczniów przyznaje, że często odczuwają smutek i przygnębienie. Część uczniów obawia się, że w przyszłości nic dobrego ich nie czeka, a także, że przyszłość jest beznadziejna i nic tego nie zmieni.

- Na pytanie *Jesteś zadowolony z siebie?* większość uczniów odpowiedziała, że to co robią sprawia im przyjemność. Jednakże część uczniów, szczególnie najstarszych, przyznaje, że nie cieszy ich to co robią (SP 4-6 - 12%; SP 7-8 - 19%, PSP - 28%), nic nie daje im prawdziwego zadowolenia (SP 4-6 - 11%; SP 7-8 - 17%, PSP - 21%), a także nie potrafią przeżywać zadowolenia i przyjemności (SP 4-6 - 5%; SP 7-8 - 6%, PSP - 10%).

- Zdecydowana większość uczniów twierdzi, że w czasie trwania izolacji społecznej nie zdarzyło im się sięgnąć po substancje psychoaktywne (SP 4-6 - 98%; SP 7-8 - 98%, PSP - 97%).

2.4. Podsumowanie części diagnostycznej

2.4.1. Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej kompleksowej diagnozy sytuacji społecznej w gminie Drohiczyn wykonano analizę SWOT pozwalającą na identyfikację czterech kategorii czynników mających strategiczne znaczenie w prowadzeniu działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych: mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

MOCNE STRONY (Strengths) - są to czynniki wewnętrzne pozytywne - atuty, walory, zalety gminy, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu. Zalety te należy efektywnie wykorzystywać i wzmacniać.

- korzystna struktura demograficzna - duży odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym,

- dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie,

- dostęp do żłobka, opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego i średniego w gminie,

- regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych wzmacniających poziom integracji społecznej,
- efektywna współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,
- aktywna działalność Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie,
- Rozwinięta baza instytucjonalna i zasoby ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (MGOPS, ZI, PK, GKRPA, Policja, świetlica środowiskowa),
- wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej i profesjonalne przygotowanie do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,
- stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- zapewnienie posiłków dzieciom i dorosłym potrzebującym z terenu gminy (realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”),
- funkcjonowanie Klubu Seniora w gminie,
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy i Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w gminie,
- aktywna działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i Policji w celu przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom,
- relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy,
- pozytywna ocena działalności lokalnych instytucji przez większość mieszkańców gminy,
- zaspokojenie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie,
- akceptacja społeczna wobec osób niepełnosprawnych na terenie gminy,
- powszechne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
- brak problemu przyjmowania narkotyków i dopalaczy przez dzieci i młodzież w gminie,
- przejawianie właściwych postaw i przekonań wobec używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież w gminie.

SŁABE STRONY (Weaknesses) są to czynniki wewnętrzne negatywne będące konsekwencją problemów społecznych i ograniczeń zasobów w gminie. Zadaniem gminy jest dążenie do ich wyeliminowania.

- ujemny przyrost naturalny,

➤ duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej,

➤ duża liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz bezrobocia,

➤ występowanie zjawiska przemocy domowej oraz niska świadomość mieszkańców gminy na temat instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy,

➤ niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej do wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego oraz pomocy psychospołecznej i prawnej,

➤ brak w gminie asystenta rodziny,

➤ brak rodzin wspierających w gminie,

➤ brak mieszkań chronionych w gminie,

➤ brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie,

➤ niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne, edukacyjne i szkoleniowe wśród dzieci i młodzieży, rodziców w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,

➤ niska świadomość mieszkańców na temat instytucji świadczących pomoc osobom uzależnionym oraz ofiarom przemocy w gminie,

➤ problem spożywania alkoholu oraz palenia wyrobów papierosów wśród starszych uczniów w gminie,

➤ relatywnie łatwy dostęp do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych przez i młodzież (w opinii najstarszych uczniów),

➤ niski poziom wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych,

➤ niski poziom wiedzy uczniów na temat instytucji świadczących pomoc osobom uzależnionym od substancji psychoaktywnych,

➤ występowanie zjawiska przemocy i agresji w środowisku szkolnym,

➤ problem uzależnienia od Internetu i nowych technologii, a także występowanie zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci oraz młodzieży w gminie,

➤ coraz większa popularność gier hazardowych wśród uczniów,

➤ powszechna potrzeba wsparcia psychologicznego i profilaktycznego wśród uczniów w gminie.

SZANSE (Opportunities) - są to wszelkie istniejące lub przewidywane czynniki i zjawiska zachodzące w otoczeniu gminy, które odpowiednio

wykorzystane mogą stać się impulsem do jej rozwoju oraz pomogą osłabić wpływ ewentualnych pojawiających się zagrożeń.

- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów i zagrożeń społecznych,

- rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców,

- promocja gminy, działania wspierające wzrost aktywności i integracji społecznej mieszkańców,

- zwiększenie dostępności oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz rodzin z dziećmi, w tym oferty zajęć dydaktyczno-wychowawczych i pozalekcyjnych,

- kształtowanie u dzieci i młodzieży pozytywnych wzorców zachowań, pożądanych umiejętności i kompetencji,

- dostęp do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjnego w gminie,

- dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy,

- wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień oraz przemocy domowej,

- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną społecznością,

- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,

- zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą,

- kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie,

- możliwość uczestnictwa w szkoleniach podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy, pracujących z osobami uzależnionymi oraz pracowników opieki społecznej,

ZAGROŻENIA (*Threats*) są to zewnętrzne negatywne czynniki i zjawiska zachodzące w otoczeniu gminy, które stanowią lub mogą stanowić barierę w jej funkcjonowaniu i rozwoju oraz utrudniać rozwiązywanie problemów społecznych.

- rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających opieki,

- przeciążenie pracowników pomocy społecznej zbyt dużą liczbą zadań, zagrożenie wypaleniem zawodowym,
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- zagrożenia funkcjonowania rodziny i pełnienia przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczych w związku z problemami: uzależnień, bezrobocia, ubóstwa i przemocy,
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,
- negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości rodzinnych i świąt),
- występowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy z instytucjami pomocowymi,
- występowanie przemocy rówieśniczej w szkołach,
- występowanie zjawiska cyberprzemocy,
- narastanie negatywnych zjawisk i patologii społecznych,
- ograniczenia prawne i brak stabilności przepisów oraz trudności w ich interpretacji,
- kryzys gospodarczy w Polsce i na świecie.

Rozdział 3.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE DROHICZYN NA LATA 2024-2032

3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców.

Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Drohiczyn pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2022 – 2032, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań. W Strategii wyróżniono:

➤ misję gminy stanowiącą cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;

➤ cele strategiczne identyfikujące najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;

➤ cele operacyjne, które są doprecyzowaniem i uszczegółowieniem dla celów strategicznych i zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misją samorządu gminy Drohiczyn w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2032 jest

Podnoszenie jakości życia i bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy poprzez stwarzanie im możliwości rozwoju, przeciwdziałanie patologiom społecznym i marginalizacji społecznej oraz podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w gminie Drohiczyn. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

I. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz integracja społeczna i zawodowa mieszkańców.

Prognozuje się:

➤ utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,

➤ wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych wśród osób starszych,

➤ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych wśród osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,

➤ utrzymywanie się potrzeb w zakresie pomocy socjalnej wśród osób przewlekłe chorych oraz ich rodzin,

➤ występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych, przewlekłe chorych i niepełnosprawnych,

➤ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością,

➤ potrzebę zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,

➤ utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy.

II. Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Prognozuje się:

- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej w stosunku do rodzin,
- potrzebę wsparcia rodzin przez asystenta rodziny,
- potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju,
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego minimalizacji,
- potrzebę niesienia specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- potrzebę zwiększenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania,
- brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy.

III. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego gminy

Prognozuje się:

- utrzymywanie się średniej aktywności społecznej mieszkańców gminy,
- utrzymywanie się średniego poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy Drohiczyn poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Wdrożenie Strategii ma na celu:

- zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób ubogich, bezrobotnych i uzależnionych oraz ich aktywizację i integrację społeczną,
- poprawę jakości życia starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych mieszkańców gminy,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie problemu uzależnień w gminie,

- zmniejszenie zjawiska przemocy domowej,
- integrację i aktywizację społeczną mieszkańców gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2. Realizacja strategii

3.2.1. Cele i kierunki działań

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn na lata 2024 - 2032 opierać będzie na realizacji trzech celów strategicznych:

I. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz integracja społeczna i zawodowa mieszkańców.

I CEL OPERACYJNY: Zapewnienie odpowiedniej opieki i wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą oraz raz tworzenie warunków do ich aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzinom i opiekunom,
- Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych osobom starszym, niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. poprzez prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego,
- Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, świadczone przez opiekunkę środowiskową MGOPS,
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi, niepełnosprawnymi i dotkniętymi długotrwałą chorobą oraz ich rodzinami,
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych,
- Prowadzenie klubu dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych na zasadach samopomocy,
- Prowadzenie zintegrowanych działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych, dotkniętych długotrwałą chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi,

➤ Wspieranie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej oraz integracji społecznej osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów,

➤ Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji, w tym prowadzenie Klubu Seniora, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego,

➤ Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym zawodowym,

➤ Współpraca z PFRON w zakresie realizacji programów na rzecz osób niepełnosprawnych,

➤ Wspieranie wolontariatu nakierowanego na niesienie pomocy osobom starszym, niepełnosprawnych i dotkniętym długotrwałą chorobą,

➤ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych,

➤ Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Wskaźniki monitorujące:

➤ liczba osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych objętych pomocą społeczną oraz rodzaj i liczba działań,

➤ liczba świadczonych usług opiekuńczych oraz liczba beneficjentów usług opiekuńczych,

➤ liczba osób objętych pomocą socjalną oraz liczba i rodzaj podjętych działań,

➤ liczba podmiotów współpracujących,

➤ liczba osób korzystających z usług opiekuńczej środowiskowej,

➤ liczba osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego,

➤ liczba podjętych wspólnych działań i inicjatyw oraz liczba osób objętych działaniami,

➤ liczba i rodzaj działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną oraz liczba osób uczestniczących,

➤ liczba dostępnych form wsparcia oraz liczba osób z nich korzystających,

➤ liczba/ odsetek osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo,

➤ liczba stworzonych nowych miejsc pracy dostępnych dla osób niepełnosprawnych,

➤ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych.

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, placówki ochrony zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom ubogim

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

➤ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,

➤ Udzielanie wsparcia w formie pomocy rzeczowej poprzez prowadzenie Punktu Wydawania Posiłków przy MGOPS w Drohiczynie,

➤ Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich: posiłków w szkołach, stypendiów, artykułów szkolnych, wyjazdów wakacyjnych,

➤ Opracowywanie corocznej oceny zasobów pomocy społecznej,

➤ Analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł,

➤ Tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom zagrożonym ubóstwem,

➤ Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (m.in. dożywianie w trakcie nauki w szkole, wyposażenie w artykuły szkolne, organizacja wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych),

➤ Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na rzecz wspierania rodzin ubogich i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu.

Wskaźniki monitorujące:

➤ liczba osób i rodzin zagrożonych ubóstwem,

➤ liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa,

➤ liczba wydawanych posiłków,

➤ liczba dzieci korzystających z pomocy z powodu ubóstwa,

- liczba przeprowadzonych rozmów i porad socjalnych oraz liczba osób i rodzin korzystających z pomocy socjalnej,
- liczba kontraktów socjalnych,
- liczba opracowanych dokumentów dot. oceny zasobów społecznych gminy,
- liczba podjętych działań i zrealizowanych programów na rzecz osób ubogich,
- liczba rodzin i dzieci objętych programami,
- liczba dzieci z rodzin ubogich, które objęto dożywianiem w trakcie nauki w szkole i w domu,
- liczba dzieci z rodzin ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych,
- liczba podmiotów współpracujących oraz liczba podjętych wspólnych działań i inicjatyw.

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

III. CEL OPERACYJNY: Zapobieganie zjawisku bezrobocia oraz redukcja jego negatywnych skutków

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem,
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin poprzez zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych,
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego,
- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Wskaźniki monitorujące:

➤ liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia,

➤ liczba zawartych kontraktów socjalnych,

➤ liczba zaktywizowanych zawodowo osób bezrobotnych będących beneficjentami ośrodka pomocy społecznej,

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

IV. CEL OPERACYJNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

➤ Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Drohiczyn,

➤ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,

➤ Wspieranie działań mających na celu powstawanie i funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy,

➤ Upowszechnianie wśród mieszkańców wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;

➤ Prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,

➤ Edukacja w zakresie umiejętności społecznych i przedsiębiorczości liderów młodzieżowych, środowiskowych, społeczności,

➤ Współpraca z innymi podmiotami w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Wskaźniki monitorujące:

➤ liczba zrealizowanych Programów i liczba podjętych działań w ramach Programów,

➤ liczba osób, które skorzystały z pomocy terapeutycznej oraz liczba udzielonych porad,

➤ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,

- liczba grup wsparcia i samopomocy,
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób uczestniczących,
- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych oraz liczba osób uczestniczących,
- liczba podmiotów współpracujących oraz liczba i rodzaj przeprowadzonych wspólnie działań,

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Kościół, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie przemocy domowej

I CEL OPERACYJNY: Stworzenie skutecznego systemu wspierania rodziny

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Przeprowadzanie bieżącej diagnozy środowiska ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i problemów osób wymagających wsparcia: osób niepełnosprawnych, starszych, długotrwale chorych, ubogich oraz ich rodzin.
- Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzenie pracy socjalnej,
- Udzielanie pomocy finansowej, wypłacanie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych,
- Wspieranie rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej poprzez pracę asystenta rodziny,
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej na terenie gminy, a także zajęć pozalekcyjnych,

- Rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla dzieci, w szczególności w sołectwach,
- Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (kolonii, półkolonii, obozów, zimowisk),
- Prowadzenie placówek wsparcia dziennego poprzez kontynuację funkcjonowania świetlicy środowiskowej w gminie oraz świetlic przy szkołach,
- Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży,
- Włączanie dzieci i młodzieży w działania na rzecz własnego środowiska i innych potrzebujących osób,
- Kontynuacja pozalekcyjnych klubów, kół zainteresowań, UKS w szkołach, MGOK, zajęć w MGOK i innych aktywności w instytucjach,
- Inicjowanie różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in poprzez organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych,
- Stała i aktywna współpraca Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami,
- Aktywna współpraca ośrodka pomocy społecznej, sądów, instytucji oświatowych, zakładów opieki zdrowotnej, Kościoła oraz organizacji społecznych na rzecz rozwoju dziecka i wspierania rodzin,
- Podejmowanie inicjatyw i szukanie nowych rozwiązań na rzecz ochrony dziecka w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba zrealizowanych Programów i liczba podjętych działań w ramach Programów,
- liczba udzielonych porad
- liczba osób i rodzin objętych pomocą socjalną,
- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa,
- liczba osób i rodzin korzystających z pomocy finansowej,
- liczba przyznawanych świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych,
- liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny;

- liczba placówek wsparcia dziennego oraz liczba dzieci korzystających z zajęć w placówkach,
- liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników,
- liczba i rodzaj prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba uczestników,
- liczba programów oraz liczba dzieci uczestniczących w programach,
- liczba wydarzeń i inicjatyw oraz liczba rodzin i dzieci uczestniczących w wydarzeniach,
- liczba jednostek współpracujących oraz liczba wspólnie podjętych działań.

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Kościół, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrona ofiar przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- Rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy dla ofiar przemocy,
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem (np. poprzez organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy mająca w celu ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba zrealizowanych programów,
- liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem,
- liczba interwencji w związku z przemocą,
- liczba Niebieskich Kart,
- liczba podmiotów udzielających wsparcia,
- liczba udzielonych porad,
- liczba osób korzystających z terapii,
- liczba opracowanych i udostępnionych materiałów edukacyjno – informacyjnych,
- liczba podmiotów współpracujących oraz liczba podjętych wspólnie działań,
- liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie,
- liczba zorganizowanych akcji, kampanii społecznych, warsztatów oraz liczba uczestników.

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Policja, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, sądy i prokuratura,

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

III. CEL STRATEGICZNY: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego gminy

I CEL OPERACYJNY: Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców gminy

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców oraz włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów m.in poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych i innych,
- Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców,

- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych przemocą i uzależnieniami m.in. przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych,
- Kultywowanie tradycji i rozwijanie twórczości ludowej i regionalnej m.in. poprzez działalność Kół Gospodyń Wiejskich, organizację spotkań integracyjnych seniorów,
- Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych,
- Wspieranie merytoryczne działań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie realizacji zadań publicznych przez samorząd gminy,
- Organizacja i prowadzenie świetlic w społecznościach lokalnych oraz przy sołectwach - miejsc spotkań mieszkańców,
- Organizowanie nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. cyklicznych imprez,
- Realizacja Programów Aktywności Lokalnej,
- Pozyskiwanie środków i zasobów na lokalne inicjatywy i projekty,
- Prowadzenie edukacji regionalnej i agroturystycznej w społeczności lokalnej,
- Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz rozwoju gminy, aktywności mieszkańców i integracji.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba i rodzaj podjętych działań,
- liczba osób objętych kampaniami informacyjnymi,
- liczba podmiotów współpracujących oraz liczba wspólnie podjętych działań,
- liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń oraz liczba osób uczestniczących,
- liczba działających lokalnych stowarzyszeń oraz liczba ich członków,
- liczba podjętych lokalnych inicjatyw społecznych,
- liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat.

Jednostka realizująca: Gmina Drohiczyn – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Gminy jako organ wykonawczy, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury

Źródła finansowania: Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3.2.2. Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Ocena zasobów pomocy społecznej,
- 2) Sprawozdanie z działalności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie,
- 3) Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Drohiczyn,
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Drohiczyn,
- 6) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Drohiczyn,
- 7) Sprawozdanie ze współpracy gminy Drohiczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdanie z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów dotyczących problemów społecznych oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotowuje i przedstawi sprawozdanie z realizacji Strategii Radzie Gminy. Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań

Corocznie sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji Strategii. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie zawierał propozycje rozwiązań oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej Strategii.

Wskazane jest, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowią podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane także wskaźniki monitoringowe dotyczące każdego założonego celu operacyjnego. Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania Strategii, może zostać zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji celów strategicznych.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii - czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?,
- skuteczności - czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?,
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności Strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

3.2.3. Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Drohiczyn na lata 2024 - 2032 będą: budżet gminy oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów realizacji. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach Strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak np. aktualna sytuacja społeczna i gospodarcza,

kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500+”, zmiany w zakresie dostępu do określonych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej.

Przewodniczący Rady

mgr
inż. Marian Rogowiec